

sja

La revista de la
gent de Sant Joan
de les Abadesses

Núm. 10
Desembre 2015
Preu: 2 euros

El mestre Andreu (1869-1951)

Abans / Ara

Aquest octubre es van complir 135 anys de la inauguració de la línia de tren entre Granollers i Sant Joan de les Abadesses. L'antic traçat que ocupava la línia entre Toralles i Ripoll va ser substituït ara fa una dècada i mitja per La Ruta del Ferro. Els trens varen deixar de fer aquest trajecte el 1980, just quan faltaven pocs dies per celebrar-ne el centenari. Renfe va continuar oferint el trajecte entre el nostre poble i Ripoll a través d'autobús fins al 1985, així que enguany també fa 30 anys del tancament definitiu de la ruta.

En el seu moment la línia s'havia creat amb estació a Sant Joan i amb aturador a Toralles, per tal de transportar el carbó que s'extreia de les mines d'Ogassa. El tancament definitiu de l'extracció d'hulla a mitjans de la dècada dels seixanta del segle XX va precipitar la fi del trajecte Sant Joan-Toralles l'any 1967, i va condemnar de retruc la continuïtat del tren fins al nostre poble.

El mestre Andreu

Per a molts de nosaltres, el Mestre Andreu és el nom de l'antiga escola de Primària de Sant Joan –ara integrada a l'Institut Escola– i potser tenim la idea aproximada que el nom li donava un mestre que va deixar bon record a la vila perquè va instaurar la Festa de l'Arbre.

L'article principal d'aquesta SJA ens porta més enllà en la coneixença de Josep Maria Andreu i Reñé (Montblanc, 1869 – Barcelona, 1952), a través de la memòria familiar recollida pel seu nét, Jaume Cardús i Andreu. Gràcies a ell, seguim tota la seva peripècia vital, que el porta fins a Sant Joan de les Abadesses a finals del segle XIX per fer de mestre de l'escola, i no només això, sinó que coneixem quina era la idea que tenia de la seva professió.

L'aplicació a Sant Joan de la Festa de l'Arbre formava part de les experiències pedagògiques que duia a terme. Josep Maria Andreu estava connectat amb els moviments de renovació educativa més avançats del seu temps, dels que Catalunya sempre va ser una avantguarda. Sabem que seguia les publicacions especialitzades de referència a Europa i que es relacionava amb l'entorn de la pedagoga Rosa Sensat. Ell, que havia patit en la seva infantesa els vicis d'una educació presidida per la rutina i l'autoritarisme, va voler ser un mestre diferent. Entre altres iniciatives, es va mostrar especialment interessat en què els alumnes aprenguessin a través del coneixement del seu entorn, el del poble. Un entorn que l'havia enamorat només d'arribar-hi, que l'havia atrapat fins al punt de formar la seva família a Sant Joan, i del que s'havia acomiadat amb llàgrimes en el moment de marxar cap al seu següent destí, a Palamós.

Sant Joan ha tingut la sort de comptar amb personalitats destacades en diversos àmbits que, vingudes de fora, han enriquit la nostra història. En un lloc destacat hi hem de posar Josep Maria Andreu, el mestre Andreu, exemple de la millor tradició educativa del país.

El Consell de Redacció

Abans/ara	2
Opinió: Alguer Miquel	4
El mestre Andreu	5
La Festa de l'arbre	16
Nòtules	18
Jose Alguacil, el santjoaní necessari	23
Nous comerços	24
De Sant Joan al món: Judit Ruiz	26
Del món a Sant Joan: Emiliano Giordano	28
Comerços amb història: Carnisseria Rosina	30
Racó de l'arxiver: Bans i edictes municipals	31
Vint edicions del Cicle del Comte Arnau	32
L'entitat: CE Abadessenc	34
La Tor de Querol - Enveig - L'Hospitalet de Llobregat	35
Taller Sau, arquitectura santjoanina premiada	38
Restauració de la façana del pòrtic de Sant Mateu	42
Viatge: Sri Lanka	44
Recuperat un pou del segle XIII	47
Sant Joan als llibres	48
Sant Joan als CDs	49
Els presidents de la Generalitat en la història de Sant Joan	50

Amb la col.laboració de:

AJUNTAMENT DE
LA BARONAL VILA
DE SANT JOAN DE
LES ABADESSES

Consorci de Comerç,
Artesania i Moda
de Catalunya

Generalitat
de Catalunya

Diputació de Girona
221 municipis

Foto de la portada: Muntatge fotogràfic de fotografies cedides de la col.lecció Ramon Massós i per la mateixa família del mestre Andreu. Dipòsit Legal: GI-407-2011 / Impremta Garriga
sja no es fa responsable de les opinions dels col.laboradors en els articles publicats.

Els membres del Consell de Redacció de la revista són: Olga Camps, Jaume Dial, Joan Garcia, Jordi Garriga, Marcel Miquel, Guillem Planagumà, Eusebi Puigdemunt, Trini Rafart, Ariadna Reche, Jordi Remolins, Montserrat Rius, Esther Rovira, Montserrat Tallant i Jordi Vilarrodà.

Punts de venda de la sja:

Oficina de Turisme
Llibreria Elvi
Llibreria Garriga

Le Jumelage

Són les 3 de la matinada i arribem a l'hotel de Rodez després del concert al "Festival interrregional des Cultures Occitaines". El wifi de l'habitació desperta el meu mòbil i un missatge inesperat em fa saltar de sobte 17 anys enrere.

...Viatjàvem de nit cap a Le Palais sur Vienne. El meu pare conduïa la furgoneta vella i jo seguia atent tots els cartells de l'autopista. Era el juliol que França havia guanyat el mundial de futbol i per tot arreu sonava el Ricky Martin cantant allò de "Go go go, alé alé alé".

L'endemà al matí arribàvem a casa dels Puharré, m'acomiadava del meu

pare, i començava un estiu diferent. Tenia 11 anys i aquella estada la vaig compartir sobretot amb en Julien i la Celine, els fills dels Puharré, la família que m'acollia a casa seva. I amb l'Antoine, un altre amic de Le Palais que havia vingut al Reixac, feia poc, a través dels intercanvis de l'escola.

Avui hi penso i ho recordo molt. Crec que a casa vam saber esprémer fins a l'última gota d'aquella paraula estranya que tant repetia a l'escola en Joan Guillet: "le jumelage", aquell projecte d'amistat entre dos pobles que, en el meu cas, s'ha convertit en una muntanya de records bonics que avui em vespregen a l'ànima.

Recordo els matins banyant-nos al riu Vienne, les tardes al camp de rugbi, les escapades a Limoges, les vacances amb els Puharré a la seva casa de l'Atlàntic, les onades gegants. Recordo en Julien passant-me els fils d'un estel a l'Ile d'Oléron, les escapades amb bicicleta, els passejos

pel far, els crancs, les cargolines, les ostres i tot el menjar que trèiem de l'aigua.

Recordo les tardes jugant a futbol amb l'Antoine i els seus amics, però en recordo sobretot una, la darrera. Era un capvespre lent. El sol queia i jo per dins sabia que l'endemà tot aquell viatge arribava al punt final. Recordo que entre les rialles i les corredures del partit vaig aturar-me un segon i em vaig posar a mirar el meu entorn amb la voluntat de guardar-lo per sempre. Vaig desitjar amb totes les forces que aquella tarda no s'acabés mai. Avui fa 17 anys i ho recordo com si fos ara.

Des de llavors no he tornat més a Le Palais però hi penso sovint, ja sigui perquè hi passem a la vora durant la gira, perquè algú em demana on he après a parlar en francès, o perquè rebo un missatge inesperat com el que m'ha arribat avui a la bústia d'entrada del Facebook:

"Super concert a Rodez. Antoine."

Txarango, al concert de Rodez l'any 2014

La majoria de nosaltres associem el nom de Josep Maria Andreu al bon mestre que durant la seva estada a Sant Joan va convertir-la en la 1a localitat de Catalunya en celebrar la festa de l'arbre, motius pels quals tant l'Escola com un dels carrers de la vila porten el seu nom.

A part d'això poca cosa més en sabíem fins que fa poc, la regidoria de Cultura va rebre la biografia de l'esmentat Mestre escrita per un dels seus néts, Jaume Cardús Andreu, a partir dels propis apunts que Josep M. Andreu va deixar sobre la seva vida, respecte als quals diu: "Són qui-sap-lo els que no han volgut restar muts i han escrit sobre la seva vida. Jo també vull escriure la meva... i no perquè pugui contar moltes i grans coses, al contrari... sinó perquè em plau de fer-ho i perquè em sabia greu passar-la en silenci".

Tot i l'interès que l'escrit ens va despertar era impossible, per la seva extensió, publicar-lo sencer a la revista. Per això vam decidir, comptant amb el vist-i-plau de l'autor, seleccionar-ne uns fragments o apartats dels quals destaquem, entre altres, els següents aspectes:

a) La descripció o narració de la seva infància i adolescència en el si d'una família acomodada de Montblanc constitueix un testimoni de les formes de vida i relació de l'època, darrer terç del s. XIX, que es pot fer extensiva a les de qualsevol indret del país, tenint per tant un valor sociològic.

b) Les impressions que ens ha deixat sobre Sant Joan, tant de la vila com dels paratges per on passejava i de la gent amb qui es relacionava, coneguts, amics i familiars, ja que no podem oblidar que es va casar aquí amb la santjoanina Dolors Bellapart, filla de Jaume Bellapart, llavors

alcalde del poble i que aquí van néixer les seves filles, totes aquestes dades aporten informació sobre el passat de la vila.

c) El contrast o diferència entre l'ensenyament que ell va rebre a l'escola primària del seu poble i la que després impartirà com a docent evidència els canvis que l'educació va experimentar durant aquells anys, gràcies als moviments de renovació pedagògica, dels quals el Mestre Andreu n'és un clar exemple, influenciats tant per la Institución Libre de Enseñanza de Madrid com pels corrents pedagògics imperants a diversos països europeus entre ells França, Suïssa, Itàlia... que ell va conèixer de primera mà i va saber explicar al llarg de la seva dilatada carrera docent.

Us desitgem que disfruteu tant com nosaltres d'aquesta lectura!

El Consell de Redacció

El mestre Andreu

Josep Maria Andreu i Reñé (1869 – 1951)

Josep M. Andreu Reñé

LA INFÀNCIA

Rafel Andreu i Voltas, el pare del meu avi, era el fill segon d'una família benestant de la vila d'Alcover, a l'Alt Camp. El germà gran i hereu, l'Esteve,

va heretar la hisenda familiar i un tercer germà, Domènec, va ser rector de Maldà (Urgell). Seguint el costum de la societat rural a casa nostra, el fadristern o cabaler prenia un ofici i se li facilitava establir-se per guanyar-se la vida, el tercer anava a engruixir la cúria.

Quan en Rafel va tenir l'edat adient, el van enviar a treballar en una acreditada adrogueria de Valls i, passats uns anys, amb l'experiència adquirida, es va instal·lar al carrer major de Montblanc. Per causa de la seva talla escassa (1,59 m., la

mateixa que tenia l'avi) la gent el començà a anomenar "Adrogueret" i així quedà com a nom de l'establiment que encara porta actualment, transformada en una molt bona pastisseria. De fet els adroguers s'encarregaven de torrar el cacau i extreure'n xocolata i és per això que el negoci va anar canviant cap a les l·laminadures.

Un parell d'anys després d'establir-se a Montblanc, en Rafel es va amullerar amb la Mercè Vilamajor, filla de l'adrogueria de Valls on havia anat a fer l'aprenentatge, bona senyora i respectable, segons el dir de la gent, que va deixar un fill (Rafel) i tres filles (Josepa, a la qual l'avi anomenava padrina perquè li n'era, la Mercè i la Dolors), en traspasar prematurament.

El pare del mestre Andreu prengué llavors per esposa la que havia estat minyona de la casa des de feia uns quants anys, Josepa Reñé i Pallars, de Vallbona de les Monges (Urgell) on els seus pares feien de pagesos. Segons li explicaren les seves germanes més grans, aquesta elecció fou motivada tant per les qualitats de la dona, com per l'afecte que ella sentia pels fills del primer matrimoni. Aquests fills la respectaren molt i l'estimaren i sempre li van dir mare, fins a l'extrem que la gent del poble que no ho sabia o els forasters creien que era la pròpia mare dels fills de la casa.

Aquest segon matrimoni va tenir quatre fills: Concepció, morta a set anys, dos Joseps (morts al cap de poc de néixer) i en Josep Mª Andreu Reñé, el nostre mestre Andreu, nascut el 18 de gener de 1869 i al qual li posaren el nom per tercera vegada, a instància d'un parent llunyà, advocat a Montblanc, que va argumentar que, com que a la tercera va la vençuda, aquest nadó, sí que reeixiria. I va tenir raó. Només dos anys mes tard moria el seu pare, o sigui que les referències que en té són a través de la seva mare o la resta de germans o altres familiars i amics, i no pas per la pròpia memòria.

La seva mare va morir a 68 anys, el 1899, després d'una vida entregada al treball, a la casa i en defensa dels interessos de l'hereu. Segons conta l'avi, era sempre a tot arreu: la primera a obrir cada dia la botiga, la darrera a tancar-la, a la cuina, a les compres, a la bugada, al forn a

torrar ametlles i avellanes o el cacau per fer-ne xocolata o coure el pa, pastat a casa. Tenia l'ajuda d'una criada molt treballadora, però ella treballava encara més.

La relació amb les seves germanes, tot i la diferència d'edat, ja que totes li podien ser mares, diferia enormement amb el germà, el padrí, com ell l'anomenava. Amb les noies el tracte sempre va ser franc, també amb els cunyats, i totes mostraven el seu afecte al germà petit. Per contra, al padrí, el va tractar sempre de vostè. El gran amic de la infantesa del mestre Andreu, tot i que li portava al menys 25 anys, va ser el seu cosí germà, Josep Andreu Mallafré, en Josep d'Alcover. L'avi parla amb entusiasme del gran casal on vivia, de la gran portalada que portava a la casa, de les escales senyoriales, la gran sala i les nombroses habitacions que tenia. Esmenta el celler, amb un pou d'aigua fresca, les corts per als animals i els nombrosos racons que hi havia on podia jugar a cuït i amagar, el gran jardí ple d'arbres i de flors, amb una gran figuera que, per haver-li fet els empelts necessaris, donava cinc varietats de figues quan n'era el temps. Parla de les moltes i bones estones que havia passat en aquella casassa, quan hi anava cada any per santa Úrsula, Festa Major del poble, o de més gran, quan ja estudiava, i hi anava a passar les vacances. També comenta les moltes excursions que feia amb el seu cosí, les visites als horts, a veure com treballaven els mitgers... Recorda també que s'hi feien molts àpats, en aquella casa, cinc o sis diaris, i la tranquil·litat de la sala de lectura, els interessants llibres que hi havia, que segurament van posar les bases a aquella afició que no va perdre mai.

ELS ESTUDIS

De petit el van portar a una escola, la del senyor Maties Guarro, molt propera a la Plaça Major, on vivia la família. Ho recordava mentre escrivia, a setanta anys, les seves memòries, després de tota una vida dedicada

a l'ensenyament. Parla d'un període molt fosc, el dels seus primers anys escolars. El "sistema" del senyor Guarro era el que imperava a l'època, o sigui el de "la letra con sangre entra". Els calbots i les bufetades s'alternaven amb el regle o un tros de sarment prim i sec que, sense compassió, rebotia sobre els caps dels alumnes. Fins i tot, a vegades, els feia sang. Reconeix, però, l'avi que a ell no el pegava gaire i ho atribueix a la barra de torrons que li portava de casa cada Nadal, però és més plausible que pel seu tarannà humil, discret, obediènt i bon nano no ho considerés necessari, als ulls d'aquell sapastre.

La lectura la feien de manera mecànica i ningú no es preocupava de si havien entès correctament el text. La gramàtica i l'aritmètica les aprenien de memòria. Les conjugacions i les taules de multiplicar, cantant. D'història, poca cosa. De geografia, un poc més, sense passar-se. En resum, que quan més contents anaven a aquella escola, era quan el senyor Guarro estava malalt, ja que els seus substituïts, membres tots de la família, no pegaven mai ningú.

Si bé reconeix no haver après gaire en aquella escola, durant aquells primers anys va aprendre, i força, al carrer, ensinistrat pels col·legues més grans, de bo i de dolent. Durant el dia jugava a boles, al flendi, al marro, a petaques i a patacons, al rotllo, a bitlles, a palets, a la baldufa i al bòlit, o bé a saltar pilars o al cavall fort. Per als esbarjos més atrevits, la mainada anava al Pla, un turonet a tocar de la vila.

Allà, empeltats per l'afició de la propera ciutat de Valls, assajaven pilars de quatre, els dos de quatre i fins i tot els tres de cinc, quan no tocaven baralles a pedrades, i no pas per riure, remarca l'avi, dintre del "Riuot", el clavegueram del poble, des del portalet de la Serra, fins a la font del Comú. Encara que es formaven dos bàndols, rebia qui rebia quan retronien les parets i els rocs rebotien d'un cantó a l'altre.

Conta, també, com altres vegades feien “guerra” contra els de la Guàrdia armats de bassetges (mandrons) i pedres, perquè els del poble veí volien travessar el Francolí, o els de L’Espuga, que els esperaven més enllà de la Serra per esbatussar-se. També conta com el seu paper només arribava a un cert límit d’acció, en part per la por d’arribar a casa ferit i donar un disgust a la seva mare, pel gran respecte que sentia pel padrí i també perquè el tenien molt controlat a casa. Per participar en aquestes batusses s’havia d’escapar d’amagat i si arribava molt tard, ja se sabia, “al llit sense sopar” encara que després la mare (“les mares sempre són mares”, aclareix l’avi) li pujava d’amagat un tros de pa i formatge per “matar el cuc”.

A dotze anys, amb el pobre bagatge adquirit a l’escola del senyor Maties, va entrar al Col·legi de la Mercè per començar el batxillerat, després d’haver fet un lleuger examen d’ingrés a l’institut de Tarragona.

Aquell col·legi estava, en aquell temps, regit per uns frares francesos procedents de Marsella, expulsats, segons es deia, pel govern del seu país. Era en un antic convent de Mercedaris, i d’aquí li venia el nom. Era un edifici gran, amb un ampli i magnífic claustre i nombroses sales. Diu el mestre Andreu que hi anava molt content cada dia i fins i tot els diumenges a oir missa, o a ajudar-hi, quan li tocava el torn. Parla del plaer que sentia sempre en baixar carrer Major avall, fins al Raval i el Francolí, i del molt bon concepte que tenia d’aquells frares benedictins. Les assignatures eren dues: Llatí de 1r. any i Geografia. El professor de Llatí era andalús, però tots els altres eren francesos i parlaven poc i malament el castellà, els que en parlaven alguna cosa. D’aquí li venia la seva inveterada francofília. Sempre m’explicava les bondats d’aquella cultura, les nombroses i importants aportacions als avenços del pensament humà, i encara recordo quan, a les darreries de la Segona Guerra Mundial (jo tenia

sis o set anys) em feia seguir els progressos de les tropes aliades en un mapa ple de banderetes a mesura que anaven alliberant el territori francès, seguint les notícies diàries que donava La Vanguardia.

En aquella etapa escolar, només feien classe als matins, i, a les tardes, li tocava repassar les lliçons i la gramàtica llatina. La Geografia la seguia als matins a primera hora, i l’ampliava amb lectures apropiades, però la considerava més una distracció que un treball, de tan amena com se li feia. A les tardes també estudiava piano amb el senyor Guasch. En els exàmens de juny va treure un “sobresaliente” en Llatí i un notable en Geografia. Les classes de piano seguiren a l’estiu i aficionat com era a la lectura, va començar a llegir les obres de Juli Verne, que aleshores s’anaven traduint al castellà i que el padrí anava adquirint a mesura que sortien. Quan podia, anava al Casino a llegir La Il·lustración Española i a casa, tota vegada que el padrí hi estava subscript, La Il·lustración Hispano-Americana. A aquell vailet de tretze anys, ja se li veien les formes d’una més que notable afició a adquirir un grau de cultura d’una bona alçada.

Malauradament, aquells frares francesos només van estar durant un curs a Montblanc, i amb ells es van endur un munt de possibles canvis en el futur del meu avi. Hauria pogut continuar i acabar el batxillerat al poble, sense representar una càrrega excessiva per al padrí el fet d’haver de fer-ho lluny de casa. Van deixar, això sí, un sentit agraïment en el mestre Andreu quan s’acomiadava del pare Bruno i del pare Lluís, i l’embrió d’una profunda admiració per la cultura francesa, per la seva llengua, que mai més va abandonar.

Així, va haver de seguir el segon curs de batxillerat, com a alumne oficial a l’institut de Tarragona, entrant com a dispenser a casa del senyor Pepito Pla i la seva esposa, la senyora Teclera, un matrimoni jove que vivia

a la Plaça del Rei, enfront del Palau Romà d’August, que en aquell moment servia de presó. Allà va seguir els exercicis de piano, ja que l’home de la casa era el primer violinista del Teatre Principal i, si no de mestre, li feia de crític rectificant-li les errades.

Durant la temporada, s’enduia el meu avi a les representacions operístiques que es feien al teatre tarragoní, i li van permetre de veure La Traviata, Lucia, Rigoletto, Il Barbiere de Siviglia i altres òperes assegut en una butaca de la primera fila, cosa que el feia sentir tot un senyor, sense perdre, però, l’oportunitat de seguir les reduccions per a piano que tenia a la falda, on anotava algunes variants del cant o de la música, si venia al cas. Com es podia esperar, pel caràcter aplicat del meu avi, els estudis de segon any li anaren molt bé i no li manquen paraules d’elogi dels professors d’aquell Institut de Tarragona on s’hi havia trobat tan bé, amb les seves àmplies aules i el claustre on alumnes i professors venerables passejaven tot fent tertúlia i amb aquells companys que un dia serien advocats, metges, notaris, jutges...

El seu camí de la vida ja no el va portar a fer el tercer curs. De petit, confessava que volia ser botiguer perquè li agradava l’olor de les teles quan anava a comprar amb les seves germanes. Més endavant, coincidint amb les lectures aferrissades de les obres de Juli Verne, volia ser mariner, explorador i embarcar-se cap a Amèrica i així ho manifestava sincerament, però reconeixent, quan ho escrivia, que a deu o onze anys ningú no sap el que vol ser i el fascinen les aventures d’altri.

Mai, però, mai, no havia pensat a ser mestre, fins que un dia va trobar un antic company del col·legi de la Mercè pel carrer Major, en època de vacances i, quan anava a fer la classe de música, li va engegar: “Tu!, diu que vols ser mestre...?” El meu avi ho va negar dient que no en sabia res, i d’on ho havia tret.

“Sí, sí, el teu padrí ho va dir al meu pare el diumenge passat...”

A partir d'aquell moment va saber que seria mestre, sense ganes, però, ja que ni va pensar a oposar-se a la voluntat del seu germà gran, aquell al qual tractava de vostè i que anomenava padrí.

Al cap de pocs dies, aquest el va cridar al menjador i davant de la seva mare li va manifestar que la seva situació econòmica no li permetia de donar-li una carrera llarga, com la de metge o advocat, però com que veia que li agradava tant l'estudi, havia pensat en la de mestre, ja que hi veia un gran futur, i li va posar com a exemple el senyor Guarro, el mestre del poble, que passava per home ric. El que es va oblidar de dir-li és que la riquesa li venia d'un premi que havia tret en una rifa.

Aquell mateix any (1883) es va matricular a l'Escola Normal de Mestres de Tarragona, on es va estalviar l'examen d'ingrés en acreditar els dos anys de batxillerat aprovats. Les diferències notables entre la Normal i l'Institut de Tarragona el van deixar marcat durant aquell període de la seva vida. Començant per l'edifici, passant pels

professors i acabant pels alumnes, li van fer pensar que “havia anat a menys”, però la voluntat del deure acomplert, la seva disciplina i les ganes de saber, el van portar a aplicar-se com sempre havia fet i va passar els cursos amb bones notes. L'any 1886 va acabar els tres cursos de la Normal i amb 17 anys en va sortir mestre i va estar una temporada a casa, al negoci familiar, fent de mosso més que d'aprenent.

Les germanes i la mare intercedint davant del padrí i amb l'ajuda del senyor Ballester, diputat per Montblanc, correligionari i amic seu, va tenir per fi a les mans el nomenament de mestre interí de pàrvuls al poble de Vila-Seca. El destí no era massa falaguer però era un començament, una manera d'estar ja al seu lloc.

L'estada a Vila-Seca no va arribar a dos anys i, a mitjans de setembre de 1889, tornava a Montblanc, amb un bagul ben ple de roba i una caixa atapeïda de llibres. També s'emportava cap a casa, una vocació incipient i el convenciment que el seu camí professional quedava encaminat cap a l'ensenyament. Al retorn a casa ja no va fer ni d'aprenent ni de mosso, es va dedicar

a preparar les oposicions que s'havien de celebrar a Barcelona la primavera vinent i que havien de proveir les escoles vacants de tot Catalunya.

Les oposicions constaven de tres parts: escrita, oral i pràctica. La primera part la va treure brillantment i li van donar excel·lent. La tercera part no li va anar malament, però en la oral, la segona, en va sortir molt fluix. Dels 300 que s'hi van presentar, va treure'n el 14è lloc en la llista d'aprovat i li corresponia en propietat l'Escola de La Granadella, a la Comarca de Les Garrigues (Lleida). Al cap d'un parell de mesos rebia el permís del Rectorat per seguir els estudis a Barcelona i per posar, al seu lloc, un mestre interí.

Pel setembre de 1891, poc abans d'anar a Barcelona, s'examinava a Lleida de les assignatures de tercer any de batxillerat que havia preparat durant el curs. Amb el títol que obtindria a Barcelona, tindria l'opció de ser inspector o professor de les Escoles Normals de Mestres, però llavors no sabia que tardarien molts anys a celebrar-se les oposicions, per tant, va escollir un nou destí: Sant Joan de les Abadesses.

El mestre Andreu amb una classe dels seus alumnes santjoanins, a principis del s. XX

A SANT JOAN DE LES ABADESSES

El dia 15 d'Agost de 1893 el mestre Andreu prenia possessió de l'Escola de Sant Joan de les Abadeses davant de l'Alcalde, el Sr. Josep Font i del Secretari, el Sr. Bertomeu Rodà. Estava instal·lada al primer pis d'una casa de lloguer del carrer de l'Aigua. La sala era de forma irregular amb dos balcons que donaven al carrer i a la part oposada una petita galeria també donava llum a l'estança. Unes llargues taules pels nois i la coneguda taula sobre una tarima pel mestre. Quatre pissarres, dos o tres mapes, uns quants cartells penjats per les parets i poca cosa més. El conjunt del mobiliari estava força atrotinat, com era habitual en aquell temps a la majoria d'escoles de pobles i ciutats.

L'endemà, ja que eren temps de vacances, se'n va tornar cap a Montblanc a esperar el 15 de setembre que era la data en que començava el curs. Abans d'anar al nou destí, ja havia llegit l'avi la descripció que feia de Sant Joan un llibre d'un tal Piferrer i que es referia a la situació "...al cor del Pirineu, vila d'antics records, de quietud i de repòs..." i li havia predisposat l'ànima, tant com per reconèixer que quan hi va anar per primera vegada va copsar que la realitat es corresponia amb la poesia.

El mestre Andreu descriu el poble amb intensitat: "Posada la Vila en una plana, al costat d'una llarga i extensa vall travessada pel Ter i el seu afluent, l'Arçamala; aquells torrents i rierols amb llurs racons i raconets, la verdor de les muntanyes, els boscos de pins que l'envolten, tot tenia per mi un encant que el temps va augmentar i que mai més no podré oblidar... Allí veritablement, es troba un hom en contacte amorós amb la natura". "El Monestir d'estil romànic, on es guarda el Santíssim Misteri – amb el seu claustre gòtic tan senzill i recollit; l'església també, romànica, de Sant Pol i el seu absis; l'antiga Abadia amb el claustret silenciós, la Capelleta del Prat, a la vora del Ter, l'Ermida de Sant Antoni, damunt

d'una muntanyeta per on els pins s'hi enfilen, eren per a mi i seran sempre motius de sensacions plaents i agradoses".

Queda clar que allò no era La Granadella, al sequeral de Les Garrigues, sense fonts, bevent aigua de pluja o d'algun pou, quan aquí, segons en Joan Solé "En Nino", un expert del poble, en coneixia més de cent només a una hora de camí a la rodona, amb unes precipitacions, tant a la primavera com a la tardor, abundoses. Sense les facilitats actuals, ell mateix va fer observacions en aquest sentit fins arribar a la conclusió que la mitjana anual no baixava mai de 900 mil·límetres (nou cents litres per metre quadrat). Cal afegir a totes aquestes dades la molta neu i el molt de fred dels hiverns a Sant Joan, amb les temperatures al gener que havien arribat als 13º sota zero.

Quan va anar a prendre possessió del càrrec, atret pels frondosos arbres que es veien baixant des de l'estació i pel gran rètol "FONDA ESPAÑA" s'hi va hostatjar i allà va anar al retornar a la vila. Hi havia altres establiments similars, com a "Ca La Bonica", que tenia més renom i que anys a venir un fill d'aquella casa, el Joan Colomer, es casaria amb la Dolors, Donya Lola, una filla del mestre Andreu que acabaria la carrera de mestra a Aiguafreda. A la Fonda Espanya s'hi va estar quatre anys, fins que es va casar, i segons confessa "en cap lloc, per molts sentits, no haguera pogut estar millor...". Pagava quinze duros al mes, poca cosa si es té en compte el gran tracte que hi rebia. La Fonda la portava en Miquel Cot, procedent d'Urtg, a la Baixa Cerdanya, d'on era nascut. S'havia establert a Sant Joan pocs anys abans amb la seva dona, la Pepeta. Anys a venir i amb la construcció de tres noves fàbriques, l'augment de població i de clients, va entrar un mosso i un cuiner. Tots molt bona gent. Pel seu tarannà franc i reservat, va passar a ser el millor amic que tingué el mestre Andreu a Sant Joan. Cada dijous a la tarda anaven tots dos a passejar per boscos

i torrents i li feia conèixer arbres i plantes, bolets i ocells.

Portava un parell d'anys a Sant Joan, quan va tenir amb ell el fill del padri i nebot seu, en Rafel, que llavors tenia 10 anys, i la instrucció del qual havia de completar abans d'entrar com aprenent a una pastisseria de Barcelona segons tenia destinat el seu pare. Havia de ser la tercera generació de Ca l'Adrogueret, negoci que portaria amb seny i bon criteri. Per cert, aquest nebot es casaria amb una mestressa de Sant Joan, la Pepita Gil, amb la qual va tenir un fill, també Rafel, que morí assassinat pels roigs al primer any de la revolta. El Lluís, un segon fill destinat a succeir al seu pare en el negoci, i dues filles la Pepita i la Montserrat.

Retornant al Miquel Cot, quan l'avi ja estava a Palamós, aquell moria gairebé en la misèria, sol (la Pepeta havia mort uns anys abans), sense cuiner ni clients que havien anat marxant pel mal tracte de la minyona, que portava ara la casa.

A la vigília de la Candelera de 1897, abans que el Miquel anés a fer un

FONDA DE ESPAÑA

— DE —

Miquel Cot

≈ Calle de Camprodón ≈

Casa muy acreditada por lo esmerado de su servicio, de lo que podrán convencerse los señores viajeros que en ella se hospeden.

Anunci aparegut el 1897 a l'Almanaque-guía de San Juan de las Abadesas. El mestre Andreu s'hostatjà quatre anys a la Fonda España, a l'actual carrer Ramon D'Urg. El seu propietari, Miquel Cot, fou el seu millor amic a la vila.

Alumnes de la fàbrica Espona, el 1901, on el mestre Andreu impartí classes de cultura general.

café com solia, el mestre Andreu li va demanar, com a millor amic que era, que li demanés al Sr. Jaume Bellapart, propietari del bar i per demés alcalde de la vila, que li donés dia i hora per anar a demanar-li la mà de la seva filla gran, la Dolors.

Havia pres aquella decisió al tenir la certesa de que podia pensar en mantenir una família amb els 80 duros que es treia cada mes entre el sou més les retribucions que rebia de quasi tots els alumnes, més les lliçons que donava a part. A la una de la matinada arribava de tornada el Miquel i entrà a l'habitació del nuvi en potència, que esperava la resposta amb una certa ànsia: "Demà dia de la Candelera, a les onze del matí el Sr. Bellapart el rebrà amb molt de gust a casa seva", va recitar el missatger donant-li un cert aire transcendent.

Havia conegut la Dolors al café del seu pare, l'únic de la vila que freqüentava, quan hi anava cada diumenge i algun dia entre setmana. A la petita taula rodona que hi havia al costat de l'estufa a l'hivern o a una altra al davant del taulell, al bon temps, mentre llegia La Vanguardia, diari al que sempre va estar subscript, anava observant la Dolors mentre servia darrera la barra. La va trobar bona, modesta, senzilla i... maca. Amb el Sr. Bellapart aviat es van entendre, era un home decidit i, dit

i fet, primer vindria el padrí en representació de la mare a conèixer la núvia, la família i concertar el matrimoni. Amb la Dolors, naturalment ja s'ho tenien parlat. "Els que festegen sempre porten feina avançada", deixà escrit el mestre Andreu. La data escollida per la cerimònia va ser el dia de Sant Jaume d'aquell mateix any, onomàstica del sogre, època ja de vacances per a ell i amb molt de temps per davant per fer un llarg viatge de nuvis.

El propòsit que s'havia plantejat d'estar a Sant Joan un parell de cursos i presentar-se a les primeres oposicions que s'anunciessin a places de major categoria, ja que no hi havia cap altra possibilitat d'assolir algun ascens, se'n van anar en orris al no haver-hi cap oposició fins passats quatre anys, quan ja estava casat i ben establert a Sant Joan on per demés la professió a la fi el satisfieia i tenia una vida plaent i molt complerta. Una vegada més uns propòsits, com tants d'altres, se n'havien anat enlaire.

El dia triat, amb l'assistència de la seva mare (que va passar un dia felicíssim) el padrí i dos dels seus fills l'Emili i en Rafel. Amb una gran expectació popular, que volien veure el casament de la filla de l'alcalde amb el mestre del poble, va tenir lloc l'enllaç a l'altar major del Monestir.

Oficiava el Pare Lluís Falguera, escolapi, parent de la núvia, assistit per dos metges de la vila que feien d'escolans. L'organista, en Basili, bon amic de l'avi, amenitzà la celebració amb l'obligada Marxa Nupcial a l'entrada dels nuvis i altres peces durant la missa. Segons la costum de la vila, a la sortida una veritable batalla campal de confits entre acompanyants i veïnat, tirant a tocar, entrebancà el passeig pels carrers i a la fi desbandà la comitiva. Més de seixanta persones assistiren al dinar que es va fer a la "FONDA ESPAÑA". El pis dels nous esposos, a tocar de la Fonda, havia estat muntat entre el Sr. Bellapart i el padrí, a part dels obsequis de familiars i amics. No hi mancava de res. "Des dels molls del foc fins a les claus de la porta, tot hi era: cuina, menjador, habitacions.... Així un hom ja es podia casar..." confessa en el seu escrit.

La vella dita "No és ben casat, qui no va a Montserrat", vigent en aquella època, no la podien pas trair, així que cap allà se n'anaren. I a Barcelona – a la Fonda Ibèrica – on els allotjaren esplèndidament, com a nuvis que eren; a Montblanc, on hi van passar quasi un mes; al Vendrell, a veure-hi parents; a Alcover, on de petit i de jove tan feliç hi havia estat – ara però amb la gran absència del seu cosí Josep amb el que tant s'estimaren; a Reus, a Tarragona, a L'Espluga, a Les Masies i a Poblet, on tantes vegades havia estat el nuvi en la seva joventut. Ara volia fer conèixer a la seva esposa tots aquells llocs per ella desconeguts.

A primers de setembre retornaven a Sant Joan i començava per a ells una vida, que, als setanta anys, confessa que "Havia de ser feliç". A aquesta edat, després de 42 anys de casats, pot recordar sense por d'errar que sempre ha estat amorosa, tendra, bona, treballadora com la que més, sempre equànime, optimista sempre i animosa, amantíssima dels seus fills i de l'espòs "Realment sóc un enamorat de la meva dona..." diu en acabar el paràgraf. El sogre li havia dit aquell dia de la Candelera en que

la va demanar: “La meua filla és de Pasta d’Agnus. Vostè en farà el que voldrà...” i passats els anys reconeix que així ha estat. Que en aquells moments difícils, sempre hi ha trobat suport, l’ha consolat i, si ha calgut, l’ha redreçat. Ella ha estat el seu Ministre d’Hisenda i fins i tot el de Governació, i com a Tresorer General de la casa, era ella la que sabia el que tenien, el raconet que havien fet que, amb seny i sentit pràctic, havia sabut aconseguir.

EL MESTRE

A Sant Joan de les Abadesses, és on es va sentir i es va saber mestre. Sigui per la bona impressió que a primera vista va sentir al arribar-hi per primera vegada, tant del poble com de l’entorn, sigui per la senzillesa i amabilitat amb què el tractava la gent o com d’afectuosos eren els alumnes, el cas és que és aquí on va sentir unes emocions i uns sentiments que no havia experimentat ni en altres pobles ni en altres escoles.

Aquells antics anhels de canviar de professió van anar minvant i ja no se’n feia retrets de no haver-ho aconseguit i els va anar guardant al calaix dels somnis de joventut. Per altra part ja se li havia fet tard. La responsabilitat del càrrec, tant de cara a si mateix com de cara al poble, el va portar treballar de ferm i la seva vida es dividia absolutament entre l’escola i a casa amb l’encetada vida de família. Pel bé d’ell i sobretot pel de la seva esposa, havia de ser, per demés, un bon mestre. Com que la gent del poble reconeixia la bondat del seu treball, encara l’estimulava i l’obligava més. Tots els esforços anaven encaminats a ensenyar i a aprendre, d’aprendre amb avidesa i de millorar el possible la formació dels seus alumnes.

La vida a Sant Joan seguia el seu curs. Un curs de treball que l’absorbia totalment. Si quan va arribar al poble l’escola tenia 60 alumnes, amb l’augment de la població al posar-se en marxa les fàbriques, l’alumnat va pujar a 170. Entre classes, repassos i la dedicació d’alguns nois al batxillerat el tenien ben ocupat.

També (per no saber dir que no, diu ell) donava algunes lliçons de piano a casa, més altres ocupacions extraordinàries que ens referirà més endavant. La qüestió és que on millor es trobava era a Sant Joan. El poc lleure que tenia l’esmerçava entre la família i la lectura. A l’hivern a la vora del foc quan ja tothom dormia i a l’estiu sota l’ombra d’un llúpol que ombrejava la galeria de casa seva amb el teló de fons del camp i allà lluny, la Serra Cavallera, i mes llunyà encara el Taga. Per les vacances d’estiu mai es va moure de Sant Joan i a les tardes anava amb tota la família a córrer per la plana on la mainada s’esplaiava. Aquesta havia anat creixent, com s’ha explicat més amunt, tot i la mort del fill Rafel.

Quan no hi havia escola, el lleure preferit era la lectura de llibres, que anava comprant sempre que podia, i un munt de revistes que, per estar-hi subscript, rebia periòdicament. “La Escuela Moderna” que es publicava a Madrid, “Manuel Général de l’Instruction Primaire” i “Les Annales Littéraires” ambdues de París, a les que s’hi afegia de tant en tant “La

El mestre Andreu envoltat d'exalumnes en una visita a Sant Joan probablement amb ocasió de la col·locació de la primera pedra de les escoles, el setembre de 1925.

Lettura”, que rebia des de Roma, enviades per un tal Signor Vecchione, un dels mestres que havia conegut quan van passar per la Ciutat Eterna.

Pel que fa a l’Escola, d’aquell local poc condicionat que es va trobar en arribar a Sant Joan, amb l’entrada com a Alcalde del que seria el seu sogre, home molt amant de la cultura, l’any 1894 la van canviar de lloc. Va ocupar la major part de l’edifici que havia estat el Palau de l’Abat. A la plaça que hi havia al davant, el Sr. Bellapart hi feu plantar uns plàtans, com a ornament de l’entorn. Aquest Palau, que havia estat construït al segle XV per l’Abat Villalba (o Vilalba) i amb successives reformes per encabir-hi el creixent nombre d’alumnes, va ser el seu lloc de treball per 19 anys. No hi ha cap dubte que el nou espai el complaïa per la descripció detallada que en fa: “El petit claustre de capitells gastats pel temps, la galeria del primer pis,

l’ampla sala d’estudi amb tres grans finestrals d’arcs gòtics i columnes esveltes, la recollida saleta del costat”. Aquest conjunt seria ampliat més endavant.

Fidel a la seva afició a la música, no va tardar a introduir els cants a l’Escola, tant de cançons catalanes com de castellaneres i les entrades i sortides dels alumnes es feien als compassos de “Els tres tambors”, “A la vora de la mar” i tantes d’altres, amb tota la mainada de cantants omplint el petit claustre. Tant el Bisbe Morgades com el seu successor, Torres i Bages, van felicitar el mestre Andreu en les seves visites pastorals per aquells cors improvisats.

Avançat al seu temps com era, l’escola de Sant Joan va ser de les primeres en mostrar els treballs fets pels alumnes en acabar els cursos i també sovintejaven les excursions que s’aprofitaven igualment per

ampliar els coneixements de la quitxalla, ara a un torrent, a la muntanya, al riu o a les mines de carbó de Surroca, ja més lluny. Es recollien fulles, algun mineral, pinyes, glans... en fi, tots els materials que es poguessin treballar després a l’escola.

De totes les “novetats” incloses per l’avi en el sistema educatiu, la que va tenir (i ha tingut) més ressò, va estar sens dubte la “Festa de l’Arbre”. Sant Joan va ser la primera població de Catalunya i la segona d’Espanya en instituir aquesta festa. Un article a La Vanguardia a l’estiu de 1898 en el que l’autor, Rafel Puig i Valls, Enginyer en Cap de Catalunya i Balears de Monts, demanava als mestres que fessin veure als seus alumnes la utilitat d’arbres i boscos i que els induïssin cada any a plantar arbres com a exemple i estímul per a la repoblació, en va ser el detonant.

La lectura d’aquell article el va portar a anar a veure el sogre, exposar-li la idea i demanar-li un lloc idoni per fer la plantada. “N’hi ha un a propòsit. La muntanyeta de darrere l’Hospital, que continua a l’altra banda de la carretera d’Olot, és de propietat municipal. Demà en parlaré al ple i ja te’n diré quelcom”. Havia trobat en el Sr. Jaume Bellapart, el seu sogre, el millor dels gestors. Al novembre d’aquell mateix any, els propis alumnes feren els preparatius. Els més grans obrint els clots que ells mateixos escollien per plantar el “seu” arbre, els petits recollien pinyons i glans, els pares, alguns, prometeren plançons ja arrelats i l’Ajuntament va oferir quantes acàcies calguessin dels rebrols silvestres que hi havia d’ací d’allà pel cementiri.

El 23 de març de 1899 es feia a Sant Joan la **Primera Festa de l’Arbre**, amb les autoritats i els pares dels alumnes al capdavant, com ho recorda, encara, una llosa commemorativa, col·locada al llindar de la Carretera d’Olot. I així, cada any, ara a la primavera, ara a la tardor es repetia la mateixa cerimònia.

El mestre Andreu rebut a l’Ajuntament en una visita a la vila als anys 30.

Les escoles públiques, batejades com a Grup Escolar General Barrera, prengueren el nom de Mestre Andreu en reconeixement a la seva tasca pedagògica.

La del 1904 va ser especialment lluïda, amb la presència d'aquell Enginyer promotor de la idea, el Sr. Rafel Puig i Valls, i l'assistència d'un corresponsal de "La Vanguardia" per cobrir la informació de l'esdeveniment, que va remarcar en el seu article els mèrits del mestre Andreu, al que descriu "Como honra y gloria del profesorado español" i de l'equip d'ensenyants i autoritats de Sant Joan.

L'any 1902 realitzava el seu primer viatge a l'estranger. El Ministeri havia disposat que els treballs manuals s'havien d'incloure en el programa d'estudis i es va assabentar que a Itàlia, més concretament a la ciutat de Ripatransone (Prov. De Àscoli-Piceno a un centenar de quilòmetres al Sud de San Marino), s'impartien uns cursos d'estiu especialitzats en aquesta matèria d'un mes de durada.

A les vacances de 1910, Anita Rubiés, una mestra de l'època de la colla de Rosa Sensat, la filla d'aquesta darrera, Angeleta Ferrer i tants d'altres ensenyants que van fer progressar la feina d'ensenyant a unes alçades considerables, va organitzar una "caravana" de pedagogs (uns 25) a Toulouse, amb l'objectiu de visitar les escoles d'aquella ciutat.

L'estada va ser de vuit dies i les despeses no excediren gaire de les

125 pessetes. Un bon grup de mestres d'aquella ciutat els van rebre a l'estació i els acompanyaren durant tota la estada. Abans del comiat, els mestres espanyols van voler homenatjar els col·legues francesos regraciant les atencions i obsequis rebuts amb una petita festa al mateix hotel on s'estaven, amb ball i piano que l'avi va tocar en algunes ocasions. Per elecció dels companys, li va correspondre llegir el discurs en francès que dedicaren als companys que tan bé els havien tractat. El mestre Andreu va ser l'encarregat d'escriure una relació del viatge, i va ser un dels signants de la carta escrita en català, que regraciava al Batlle d'aquella ciutat les moltes atencions rebudes durant aquella curta estada, un cop tornats a casa. Dos anys més tard, el juny de 1912, la "Junta de Ampliación de Estudios" del Ministeri, havia acceptat la seva sol·licitud per fer un curs preparatori al viatge que estava programat per la tardor d'aquell any a França, Bèlgica i Suïssa, per inspeccionar les escoles i els sistemes educatius d'aquests països.

A part del motiu principal del viatge, el director de la revista "El Magisterio Gerundense" li havia demanat la redacció d'una sèrie d'articles relatant el periple complet, que més tard serien editats per la mateixa entitat.

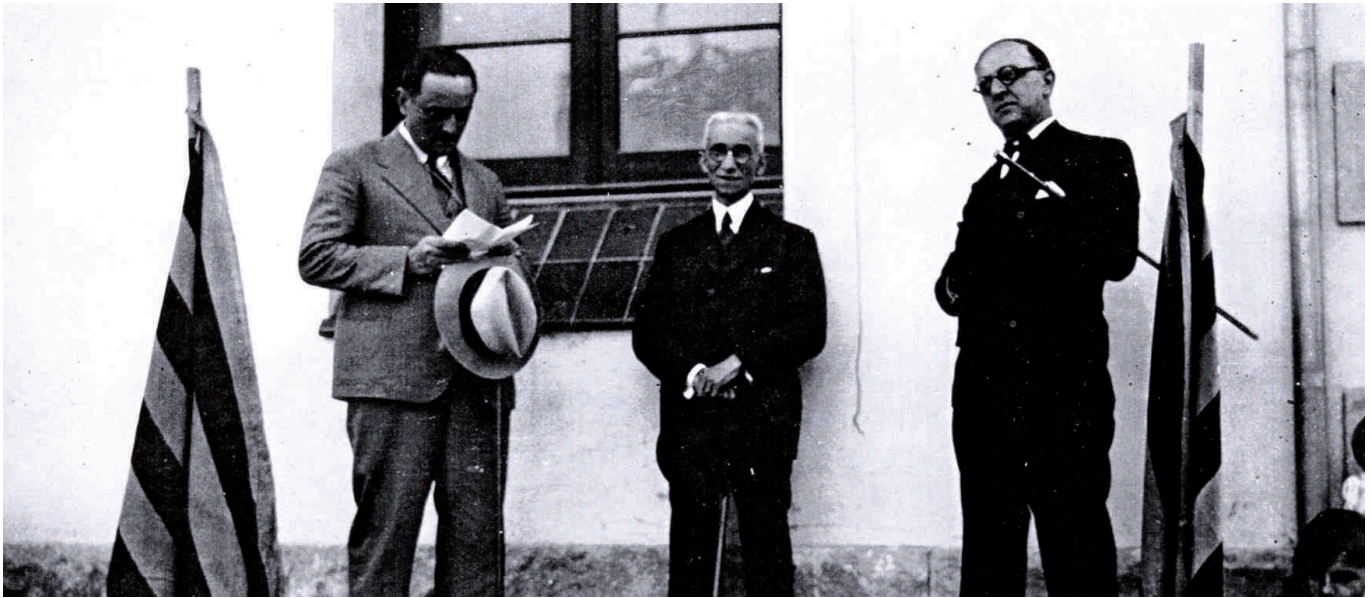
TREBALLS EXTRAESCOLARS

L'any anterior (1911), l'escola de Sant Joan havia estat declarada oficialment graduada en tres seccions i passant el càrrec de mestre director, per dret, al mestre Andreu.

L'increment de la població amb la implantació de noves fàbriques, n'havia fet una necessitat.

Sense buscar-les, el mestre Andreu es va trobar amb altres obligacions que li anaren caient a sobre. El Sr. Josep Espona, un ric fabricant que havia nascut a Torelló i que, amb el seu talent i el seu treball va agafar una posició preeminent en la indústria dels filats de cotó, li va demanar de fer classes de cultura general als seus obrers i obreres. Al tombant del segle, seguint el curs del Ter, va instal·lar la seva fàbrica precisament a Sant Joan, amb la corresponent colònia tèxtil, aquell grup de vivendes que encabien els obrers i les seves famílies al veïnatge de la factoria. Van trobar en el propi recinte i, seguint les indicacions del mestre Andreu en quant al mobiliari i instal·lacions, el local idoni on bastir-hi l'Escola d'Adults. Allà cada tarda es donava una lliçó de Cultura General als treballadors. Per la seva part, l'àvia Dolors ensenyava labors a les dones: ganxet, jerseis, davantals, vestits de tall senzill i algues nocions de cuina, de les que n'era molt aficionada.

Per tot aquest servei rebia 33 duros cada mes, que ell mateix reconeix que el Sr. Espona considerava insuficient, més encara quan el fa fer encarregat de portar el control de la Caixa d'Estalvis dels seus treballadors. Val a dir que, quan l'avi va marxar de Sant Joan, les lliçons i la Caixa van deixar d'existir. Sempre va tenir molt bones relacions amb el Sr. Espona, que va morir quan l'avi ja era a Palamós. El succeí el seu fill Jaume Espona i Brunet (conegut també com a Santiago) mecenes, bibliòfil, industrial, col·leccionista d'art i Fill Il·lustre de Sant Joan, que en morir solter, el seu llegat va anar a omplir uns quants museus de Catalunya: el Nacional d'Art, el Marítim, l'Arqueològic, l'Episcopal de Vic i la Biblioteca de Catalunya.

El setembre de 1931 es retolà el carrer Del Mestre Andreu. Dues fotografies del descobriment de la placa. A dalt, Frederic Martin, el mestre Andreu i l'alcalde Jaume Soldevila, que a la fotografia inferior felicita el mestre.

També tingué una bona amistat amb el senyor Roma, Director de la fàbrica, fins que va morir cap als anys 30 a Barcelona, on l'avi ja s'hi havia traslladat, i va acompanyar el sepeli fins a Sant Joan on aquell va voler ser enterrat. L'alcalde de la vila, en aquella època el Sr. Frederic Martin, el va perseguir fins que va acceptar a contrarcor la feina de portar els comptes i la dipositaria municipals. No s'hi va saber negar i, tot i la molta feina i l'alta responsabilitat, només li reportaven sis duros mensuals.

El Dr. Comamala, metge del poble, li va demanar que preparés el seu fill Ricard en els seus estudis del batxillerat, a la qual cosa s'hi van afegir cinc o sis alumnes més, entre ells el propi cunyat, el Pelai Bellapart, del que reitera com s'ha dit més amunt que va ser el millor alumne que va tenir mai, i el Frederic Martin, fill de l'alcalde. El Pelai va fer els dos primers anys de batxillerat amb notes molt brillants i va poder ingressar a l'Escola d'Enginyers Industrials de Barcelona. Gairebé va acabar la carrera al mateix temps que la de mestre, però, altra vegada els camins de la vida el portaren a haver de regentar el bar familiar mentre va viure, en companyia de la seva esposa i les dues filles que havien tingut.

L'altre excel·lent alumne, el fill de l'alcalde, va fer la carrera a l'Escola Industrial de Terrassa i va acabar sent propietari de la fàbrica de ciment de Surroca que va heretar del seu pare.

Com a darrer treball extra, una companyia anglesa li va encarregar durant set o vuit anys que els enviés mensualment les dades pluviomètriques, pel que rebia sis duros mensuals. Aquesta empresa li va enviar un pluviòmetre que va quedar de la seva propietat quan van deixar d'interessar-li aquelles dades. Era una feina agradable per a ell i hi feia participar els alumnes més grans que l'ajudaven a extreure'n les dades i, quan els anglesos en van perdre l'interès, ell enviava les dades al Observatorio Central Meteorológico de Madrid mentre es va estar a Sant Joan.

A finals de 1912, el senyor Guich, mestre de Ripoll, bon company i bon amic, el va convidar a anar a casa seva on es va trobar amb el Sr. Manuel Ibarz, Inspector de la Província i al que coneixia força per les visites que li havia fet a Sant Joan. Aquest volia parlar amb ell, d'aquí la invitació d'anar a Ripoll. A l'entrevista li va parlar de l'encàrrec que li havia fet l'Ajuntament de Palamós, de trobar un Director per l'Escola Nacional graduada en vuit seccions que s'hi acabava de crear. Va afegir

que havia pensat en ell, abans que en cap altre i li aconsellà que aprofités les vacances de Nadal per anar a parlar amb l'Alcalde de Palamós, en aquell moment el Sr. Emili Pagès.

El 29 d'agost de 1913 sortia de Sant Joan en el primer tren del matí. La família el seguiria més tard. L'acompanyaren a l'estació dos bons amics de molts d'anys, en Gil Roura i en Pere Armengol.

Escriu en narrar aquest moment: "Quan des del tren desaparegueren les cases del poble i ja no es veien sinó boscos, muntanyes i camps – aquell paisatge que jo tant havia admirat – les llàgrimes em vingueren als ulls. Vaig haver de treure el cap fora la finestra perquè la gent del meu compartiment no em veiés plorar. Així vaig sortir de Sant Joan, mig trist, si no trist del tot, però amb el cap alt i el cor enlaire, cap a Palamós".

EPÍLEG

El primer de setembre de 1913, prenia possessió del càrrec de Director de l'Escola Graduada de Palamós. L'Escola era una antiga fàbrica de taps.

Aprofitant l'espai sobrer de l'edifici que albergava l'escola, es va posar a la tasca de crear un Museu Escolar, que va ser lloat tant a Palamós com dins el gremi d'ensenyants gironins. Recollits pels mateixos alumnes s'hi exposaven minerals i plantes de les rodalies. Els processos de transformació de diferents aliments com l'arròs, el blat, el cacau, el cafè... Un bon espai dedicat a la indústria del suro, preminent a la zona i un altre dedicat al boix i les seves aplicacions, entre altres.

La Normal de Girona va organitzar un cicle de conferències del 28 al 30 d'agost de 1917 en el que se li va encomanar que en presentés una dedicada a la "Formació d'un Museu Escolar" que va ser considerada tan interessant que va ser recollida en un opuscle editat per la pròpia Normal.

El 17 d'abril de 1923 prenia possessió d'aquesta escola situada al Barri d'Hostafrancs.

El retorn a la feina de mestre pelat, sense el càrrec de Director que havia exercit durant més de 20 anys entre Sant Joan i Palamós, el gratificaven. Preferia estar sol que estar acompanyat d'envejosos o de col·legues que entrebancaven més que col·laboraven. Tot plegat augmentat per la íntima satisfacció de poder viure a Barcelona, "que com tot català he admirat i estimat sempre...", sense oblidar la privacitat que dona viure a una gran ciutat, desconegut de tothom, encara que fos en un pis modest, però envoltat de tota la família.

L'any 1931, l'Ajuntament de Barcelona inaugurava 10 Grups Escolars a diferents barris de la ciutat. Les 300 places de mestres, homes i dones, havien de ser proveïdes amb 50 de la pròpia ciutat i la resta haurien de ser de fora. Si als forasters se'ls exigia un seguit de memòries, documents i plec de mèrits, els de la pròpia ciutat serien escollits per la Comissió de Cultura.

La gratificació de 3.000 pessetes anuals que l'Ajuntament abonaria a cada mestre era prou llaminera com per mobilitzar demanadisses en busca de recomanacions i influències

per aconseguir una plaça. L'avi no va estar exempt d'aquell desig i es va moure més discretament. Va anar a la Comissió de Cultura i es va entrevistar amb el factòtum de la institució, el Sr. Manuel Ainaud, per preguntar-li què s'havia de fer per sol·licitar una plaça a un d'aquells nous Grups. "Vostè no ha de fer res i des d'ara ja li puc dir que vostè està escollit per una de les places...". Poc temps després, rebia una comunicació nomenant-lo mestre del Grup Escolar Pere Vila.

Per la disbauxa subsegüent a l'alliberació de Barcelona, la jubilació se li va retardar fins al 30 de setembre de 1939. Aquell mateix dia a la tarda, tot el Pere Vial participava a la cerimònia de comiat: mestres, homes i dones, nois i noies es reunien a la Sala d'Actes. Ell assegut a l'escenari presidint l'acte. El seu amic i company Josep Ferrer va fer un discurs resumint la vida del mestre Andreu durant més de 50 anys i encomiant les seves qualitats com a home i com a mestre. Així acabava la seva carrera de mestre.

El meu avi va morir als 82 anys el dia 9 d'abril de 1951.

L'Escola Pere Vila, al pg. Lluís Companys de Barcelona, on el mestre Andreu impartí classes els darrers anys de docència.

Sobre La Festa de l'arbre de 1899

Fou la primera?

En diverses ocasions s'ha escrit que la 1ª Festa de l'Arbre de tot l'Estat havia estat celebrada a Sant Joan. Quan l'any 1999 se'n va celebrar el Centenari, ja es va aclarir que això no era exactament així, i precisament no es va voler posar l'accent en aquest aspecte. En primer lloc, es va corregir que s'hagués celebrat l'any 1898, com constava en molts llocs. També se sabia que l'any 1896 se n'havia celebrat una a Madrid, tot i que amb unes altres característiques. Ara sabem que després d'aquella festa madrilenya se'n celebraren d'altres en anys posteriors en diverses ciutats abans de la de Sant Joan.

Les primeres Festes de l'Arbre

La Festa de l'Arbre de Madrid de 1896 fou força accidentada. Promoguda pel Diputat Mariano Belmás, fou auspiciada per l'Ajuntament i la Diputació Provincial. Patí diversos ajornaments per diverses qüestions i finalment se celebrà el 26 de març. Hi participaren 2.117 nens de 46 escoles, i s'escrigué a la premsa que hi assistiren unes 50.000 persones, una xifra segurament exagerada. Malgrat això, fou objecte de dures crítiques, entre d'altres d'apropiació política, d'haver-se excedit en el pressupost i d'estar pensada per afavorir la venda dels terrenys de l'empresa que urbanitzava el lloc de la plantada. El cert és que ja no es tornà a celebrar amb aquest format i en els anys successius es féu en un altre indret, amb menys escoles i ara ja descaradament organitzada i patrocinada per la societat que urbanitzava la "Ciudad Lineal", de la qual formava part el sr. Belmás.

Seguint l'exemple de Madrid, tenim constància de més Festes de l'Arbre:

Sevilla també el 1896, Jumilla, Tudela, Puerto de Santa María el 1897, Màlaga el 1898, Jerez de la Frontera el 1898, Deusto i Mazarrón el febrer de 1899. Totes elles anteriors a la de Sant Joan.

Un nou esperit anima la Festa de l'Arbre

Sant Joan de les Abadesses, en canvi, sí que pot reivindicar que fou la primera vila catalana a celebrar-la i, de fet, també fou la primera del nou concepte de Festa de l'Arbre impulsat per l'enginyer Puig i Valls que, a partir

de la crida realitzada des de les pàgines de La Vanguardia el 21 de setembre de 1898, sí que arrelaria definitivament a tot l'Estat. I això fou així perquè les festes de l'arbre celebrades a Catalunya, en particular la de Barcelona, foren fetes -valgui la redundància- "a la catalana": les institucions (Ajuntament, Diputació...) hi col·laboraven, però cedien el protagonisme a la societat civil. Una infinitat d'associacions, escoles i particulars s'integraren en una Associació d'Amics de la Festa de l'Arbre organitzadora de les activitats, donant-li així un marcat caire popular en contrast amb el caràcter oficialista de les que s'havien celebrat fins llavors.

A Catalunya, la primacia de la Festa de l'Arbre de Sant Joan, encara que sigui anecdòtica per pocs dies de diferència, és incontestable: se celebrà el 23 de març de 1899 per

Noies fotografiades a principis del s. XX a la pedra amb la inscripció que commemorava la primera Festa de l'Arbre a Sant Joan i que es va inaugurar el desembre de 1899, com es relata en aquest l'article.

iniciativa del mestre Josep M. Andreu. Les següents foren durant l'abril: Bagà la celebrà el dia 1, Puigcerdà el 9, Berga el 19 i Barcelona, finalment, el dia 30 d'abril, segons es pot comprovar en una recerca hemerogràfica.

Una segona festa de l'Arbre, a Sant Joan, l'any 1899

En la bibliografia santjoanina no hem sabut trobar cap esment a una segona Festa de l'Arbre que se celebrà a Sant Joan el mateix any 1899, concretament el 2 de desembre, i que serví precisament per commemorar aquella primera festa que s'havia celebrat el 23 de març. Hem localitzat diverses notícies a la premsa: "La Frontera" de Camprodon ens dóna la data exacta de la celebració, mentre que el "Diario de Gerona" i "La Lucha", es limiten a donar la notícia dels actes. És precisament un extens article publicat a "La Vanguardia" el dia de Nadal, signat per "El Corresponsal", el que ens dóna una detallada informació, article que transcrivim parcialment.

"A las siete de la mañana, una comisión de ocho niños de los más creditos de los que asisten á la escuela pública municipal, tomaron la bandera nacional de la escuela y la fueron á fijar en el punto más visible del sitio destinado para hacer la plantación de los árboles. A las nueve, todos los niños de dicha escuela en número de 140, precedidos de su digno é ilustrado y muy laborioso maestro don José María Andreu y Reñé, dirigieron á la Santa Iglesia ex-Colegiata, para asistir á los divinos oficios, que para ellos y al efecto se celebraron, con acompañamiento de órgano. Por la tarde, á las dos, se reunieron en las Casas Consistoriales las Juntas de la Fiesta del Árbol, la local de primera enseñanza y el juez municipal bajo la presidencia del alcalde, don Jaime Bellapart Torrent, y juntos, precedidos de los alguaciles, se dirigieron á la escuela. (...) El señor Alcalde dirigió la palabra á los niños (...). Siguió en el uso de la palabra el Rdo. Señor vicario don Felipe Terrés, que

formaba parte de la Junta de la Fiesta del Árbol en substitución del arcipreste Rdo. señor curapárroco que se hallaba enfermo. (...)

Resumió los discursos el señor maestro, quien después de haber hecho suyas las ideas vertidas por los señores alcalde y vicario y agradeciendo las frases de felicitación que se le habían dirigido, preguntó á los niños si sabían quién era el instaurador de la fiesta, y habiéndole contestado que es don Rafael Puig y Valls, ingeniero de montes, les inculcó la idea de reconocimiento que a dicho señor deben, por haberles proporcionado con la instauración de la Festa del Árbol la ocasión de que á tan tierna edad puedan contribuir á la regeneración de la patria y les invitó a que no cesasen y procurasen, cuando sean hombres, que dicha fiesta adquiera tanta estima que ningún año deje de celebrarse."

Tot seguit, va tenir lloc la plantació: *"Acto seguido, tomando cada niño el árbol que se le designó de los facilitados por el Ayuntamiento y los restantes los alguaciles por ser más los árboles que los niños se dirigieron al sitio donde debía hacerse la plantación en la «Costa de San Antoni». sita á la salida de esta villa por la parte E., en cuyo punto, preparados los correspondientes hoyos en medio de gran entusiasmo y alegría, por sus manos propias cada niño plantó su árbol. (...)*

Concluida la plantación de 6 olmos, 3 cerezos 6 chopos, 12 fresnos, 22 álamos, 96 acacias y 32 tilos y la siembra de 20 litros de bellota de roble y 1 litro de piñones de pino piñonero, los niños se sentaron sobre la yerba, y sacando cada uno su merienda empezaron á dar cuenta de ella, mientras por los señores alcalde, juez é individuos de las citadas Juntas, les fueron repartidos algunos dulces. Tan luego los niños hubieron consumido su merienda y estando ya el sol en su ocaso, llamados por el señor maestro, se agruparon alrededor de la bandera

que, como queda dicho, ondeaba en el punto más visible del terreno destinado á la plantación, y allí el referido maestro, después de haberles preguntado si estaban satisfechos de la fiesta, á lo cual con indecible entusiasmo contestaron que sí, por aquél se dieron los vivas siguientes: ¡Viva España, viva el Rey y viva la Fiesta del Árbol!, que fueron contestados por todos las presentes con entusiasmo y potente voz que repercutió por los espacios, dándose fin al acto descubriendo una piedra, en la que aparecía la siguiente inscripción: «Instauración de la Festa del Arbre.—Mars de 1899», como recuerdo de que en marzo último se celebró en esta localidad la fiesta del Árbol, que sin disputa fue la primera celebrada en España. Al momento de descubrirse dicha piedra, espontáneamente un niño dio un viva al instaurador de la fiesta don Rafael Puig y Valls, que fué unánimemente contestado."

Aquesta pedra col·locada el 1899 fou substituïda a iniciativa del mestre Andreu l'any 1929 per una altra de guix, ja que la inscripció pintada s'havia esborrat. L'esperit emprenedor del mestre Andreu i la bona sintonia amb l'Ajuntament de l'època -l'Alcalde Bellapart era el seu sogre-, fa que encara avui recordem aquella pionera Festa de l'Arbre. Uns anys després, durant el regnat d'Alfons XIII, es promulgà el Decret que la impulsà definitivament. Era aquell mateix rei que, essent un nen i amb gran disgust per part seva, no va poder assistir a la Festa de l'Arbre de Madrid de 1896 per plantar el seu arbre. I és que fins i tot els prínceps poden agafar refredats inoportuns.

Placa col·locada el 1999, amb motiu del centenari de la Festa de l'Arbre

Roger Viñas va guanyar la primera Gran Ultra Emmona de la UE, neutralitzada per les tempestes

El corredor ripollès, i Imanol Aleson, varen ser els dos únics atletes en poder arribar a Campdevànol a poc més de 20 km de l'arribada, on ja no varen poder seguir perquè la direcció de cursa va donar l'ordre de no deixar continuar ningú per preservar la seva integritat física, i és que les tempestes que durant gran part de les dues jornades havien estat puntuals i no havien afectat la cursa, varen fer-se fortes la tarda de dissabte. Gemma Avellí va quedar primera en dones en ser l'única en arribar a Planols. Pol Bertran va guanyar l'Ultra Trail on el santjoaní Enric Carreras va quedar novè i Mariona Masanas ho va fer en categoria femenina. L'única cursa en què varen poder acabar els tres primers classificats va ser la Trail, on varen guanyar Marc Carós i Núria Ferrer. La UE ja ha confirmat que hi haurà una nova edició de l'Emmona aquest pròxim 2016.

Prop de 20 famílies han aprofitat la llenya gratuïta de Puig Rust

L'Ajuntament de Sant Joan de les Abadesses va posar a disposició dels santjoanins i santjoanines un punt de llenya perquè tothom qui ho volgués pogués abastar-se de forma gratuïta per a les seves llars. Els troncs provenien de la neteja que es va fer al voltant del Puig Rust per tal de controlar el creixement del bosc i assegurar-ne i mantenir-ne l'ecosistema. En el primer mes d'aquesta iniciativa 20 famílies varen omplir les sol·licituds per poder retirar-ne per a ús personal. En el tancament d'aquesta revista, encara no s'havia acabat.

Ferran Sanpere va guanyar una 16a edició de la Taga 2040 EVO marcada per l'alt nivell dels seus participants

Sanpere va aconseguir la primera posició amb un temps de 2h:30m:07s, i amb un marge d'1 minut i 21 segons sobre el segon classificat Albert Pujol. En tercera posició van creuar junts la meta el local Èric Moya i Carlos Cera. El corredor santjoaní explicava com havia aconseguit aquest lloc remuntant prop de cinc posicions en el tram final i després de fer una baixada molt ràpida. En categoria femenina, Carme Tort (3h:05m:29s) es va imposar clarament amb més de 6 minuts de marge sobre Paloma Lobera. Pere Aurell, campió en l'edició del 2014, es va endur el memorial Esteve Martínez, completant el tram cronometrat entre el Puigestela i Coma d'Olla en un temps de 7 minuts i 36 segons.

Àlex Corredera, peça clau del filial del Deportivo de la Corunya

L'ex jugador del Barça, sortit dels equips base del CE Abadessenc, va fitxar pel club gallec aquest estiu, que en va destacar el seu joc ofensiu durant la presentació. Després de participar en alguna fase de la pretemporada del primer equip, Corredera està jugant a les files del filial que milita a Tercera Divisió, i té l'opció d'ampliar el contracte si acaba pujant al primer equip. El jugador santjoaní és un habitual de l'alineació titular i sol jugar la majoria de minuts. En el moment del tancament d'aquesta revista, el Deportivo Fabril lluita per aproximar-se a la part alta de la classificació, i l'Àlex ha marcat quatre gols.

El Ripollès busca convertir-se en una destinació turística d'oci per als amants de la bicicleta de muntanya amb Zona BTT

Es tracta d'un projecte que es va estrenar el mes de juny passat, creat per l'Ajuntament de Sant Joan de les Abadesses i l'empresa Bikexperience, amb la col·laboració del Consorci Ripollès Desenvolupament i el Patronat de Turisme Costa Brava Girona.

La Zona BTT té el centre neuràlgic al nostre poble i ofereix més de 1000 quilòmetres senyalitzats per fer amb bicicletes tot terreny, per a tots els nivells i també per a diverses disciplines com cross country i enduro, que se sumaran a la Via Verda de la Ruta del Ferro i del Carbó, per convertir la nostra zona en un referent de les activitats sobre dues rodes. Per fer-ho, també compta amb un centre d'acolliment amb 80 places i tots els serveis per a ciclistes: lloguer de bicicletes, transports especialitzats, guies, lloguer de gps... La Zona BTT acollirà campus per a infants i joves per difondre i fomentar aquest esport.

La Peña Blaugrana serà protagonista d'un programa Quina Peña! de Barça TV

L'entitat va organitzar una "Jornada de la penya" amb diverses activitats per acollir el presentador Lluçà Ferrer i tot el seu equip, que durant un dia varen estar enregistrant el programa al nostre poble. Quina Peña! fa un recorregut per conèixer a fons algunes de les penyes barcelonistes de Catalunya per saber què fan i com viuen el Barça, conèixer els seus cracs i el seu dia a dia. El programa de la nostra penya barcelonista s'emetrà el mes de gener de 2016.

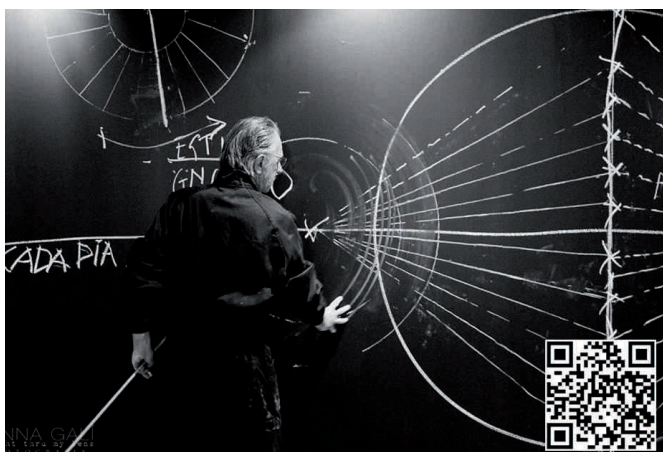
Una gran pintura mural proposa fer parada a Sant Joan de les Abadesses

Una gran pintura mural que ocupa la façana que va quedar a la vista de l'antic cinema Montserrat, després d'enderrocar l'edifici on hi havia l'antic consultori local, proposa fer parada a Sant Joan de les Abadesses. Aprofitant la seva situació estratègica, al costat de l'N-260 i a la vista de tots els cotxes que hi passen, el dibuix descriu alguns dels atractius que trobaran al nostre poble: el monestir, la natura, el turisme actiu, les activitats esportives, la cultura i les tradicions, les festes, les fires, el festival Clownia..., a més de la frase "parada obligatòria!" Es tracta d'una iniciativa de l'Ajuntament de Sant Joan de les Abadesses i la Unió de Botiguers, amb la col·laboració de la Generalitat de Catalunya. Aquesta iniciativa va lligada al projecte de promoció turística i fidelització del turisme que també s'ha posat en marxa aquest novembre a través de les estovalles amb les propostes d'oci, culturals i patrimonials santjoanines que ja utilitzen alguns restaurants adherits a la Unió de Botiguers.

L'artista Frederic Amat va crear una obra efímera per cloure la seva exposició

Els plafons de l'Espai Art l'Abadia on normalment s'hi penjen les obres dels artistes exposats varen convertir-se durant la segona setmana d'octubre en un llenç per a una obra efímera del pintor barceloní Frederic Amat, que ja hi exposava la mostra *Fil de la Nit* des de principis d'agost. L'obra fou, segons la definició de l'autor, un tractat de gnomònica i va destacar-ne que la millor manera de tancar una exposició sobre la nit és amb la llum del Sol. Sol, ombra i geometria, doncs, són els elements que es varen poder veure a l'exposició. Amat també va parlar sobre la curta durada d'aquest treball dient que "l'efimeritat és com un rastre en guix, i com les hores, té tendència a esborrar-se".

Els alumnes de l'Institut Escola de Sant Joan de les Abadesses aposten per la mobilitat sostenible i segura

L'AMPA de l'Institut Escola de Sant Joan de les Abadesses, la comunitat educativa del centre i la regidoria de Medi Ambient i Sostenibilitat de l'Ajuntament han engegat la campanya "Els divendres, tots a peu". Es tracta d'una iniciativa que proposa a les famílies que evitin desplaçar-se pel poble amb vehicle l'últim dia lectiu de cada setmana. La iniciativa busca reduir la contaminació, promoure entrades a l'escola més segures i saludables i que els infants puguin gaudir d'un recorregut cap a l'escola en família o amb els amics. Els alumnes santjoanins que participen en aquest propòsit també estan fent una col·lecta de taps de plàstic que dipositen en un contenidor que troben a l'entrada de l'escola. L'objectiu de la recollida és aconseguir un volum prou gran de taps per poder-los donar a l'escola Ramon Suriñach de Ripoll i contribuir a fer que una de les seves alumnes pugui adquirir un comunicador per fer-li més fàcil el dia a dia.

Milliores de serveis i pavimentació, i supressió de barreres arquitectòniques

L'Ajuntament ha dut a terme diferents obres de millora a carrers i espais públics del nostre poble, durant els darrers mesos. A l'accés a La Plana s'han millorat les instal·lacions soterrades d'aigua, clavegueram i enllumenat i s'ha millorat l'asfalt. A l'alberg s'ha pavimentat la zona d'aparcament adjacent a la carretera i s'ha deixat a punt per poder soterrar el cablejat de telefonia pròximament. Finalment, també s'ha arranjat la vorera dreta, en sentit de baixada, del carrer Joan Maragall, ja que estava en mal estat. Aprofitant també per millorar la xarxa d'aigua i el cablejat de l'enllumenat públic. També s'ha modificat la vorera que fa cantonada amb el carrer Manigosta per fer la recepció d'un nou pas de vianants que l'enllaça amb la nova rampa que permet accedir als jardins de la Colònia Espona. També s'ha instal·lat uns pilons als aparcaments que hi ha al carrer Joan Maragall per fer de topall i evitar que les parts davanteres dels automòbils redueixin la part transitable de la vorera per als vianants, just al lateral del consultori. A aquestes obres, cal afegir-hi la millora de la baixada del carrer Torre Saltant que enllaça la Vila Vella amb la nova passera del riu Ter.

El Certamen Literari Joan Maragall es comença a consolidar

Àngel Fabregat Morera en narrativa i Joan Gimeno Conesa en poesia varen guanyar el 5è Certamen Literari Joan Maragall. Àngel Fabregat també va ser finalista en poesia, mentre que Míriam Basagaña i Farrés ho va ser en narrativa. El veredicte es va fer públic a finals d'abril durant un recital de poesia amb les veus de Ramon Alabau i Dolors Vilaplana, en un acte que va ser conduït per Florenci Crivillé.

Martí Barrera (3r de Primària), Aina Solà (4t de Primària), Adrià Alfonso (5è de Primària), Anna Garriga (6è de Primària), Anna Roquer (1r d'ESO), Xavier Marcé (2n d'ESO), Bruna Menoyo (3r d'ESO) i Mònica Homs (4t d'ESO) varen ser els guanyadors en categoria escolar.

Reparació i revestiment del terra del Pavelló Municipal d'Esports

A principis d'aquest mes d'agost passat es varen fer unes actuacions de reparació i revestiment del paviment de la pista poliesportiva del Pavelló Municipal d'Esports de Sant Joan de les Abadesses, que està inclòs en el Cens d'Equipaments Esportius de Catalunya (CEEC). El terra d'aquesta instal·lació esportiva es trobava en un estat que ha fet necessari actuar-hi per millorar la seguretat dels seus usuaris. Les obres varen consistir en la rectificació de la superfície mitjançant una diamantació, la imprimició d'un revestiment i la pintura d'aquest. L'actuació va tenir un cost de 16.521 € que han estat finançats pel Consell Català de l'Esport de la Generalitat de Catalunya a través d'una subvenció per a actuacions urgents d'adaptació a la seguretat, l'habitabilitat o la funcionalitat dels equipaments esportius.

"Passió per un ofici": l'exposició que repassa la vida del lutier Ramon Oliveras

La feina de lutier no és gens senzilla. Requereix d'anys d'aprenentatge, passió i molt d'enginy. La seva tasca és la fabricació de violins, violes, violoncels, violes de gamba, guitarres i altres instruments de corda. Els orígens cal buscar-los al segle XVI, quan Andrea Amati va començar a construir aquests instruments a Cremona, Itàlia. La seva família va ser la primera nissaga de lutiers, ofici artesanal que posteriorment es va estendre per tot el planeta. A Sant Joan de les Abadesses, el testimoni com a lutier va recollir-lo en Ramon Oliveras i Blanc, un dels pocs que n'existeixen a tot Catalunya. En l'actualitat viu a Olot, però Sant Joan de les Abadesses el continua recordant. Més encara des que el mes de maig d'aquest 2015 es va inaugurar l'espai Ramon Oliveras, que mostra el seu talent a través de plafons explicatius, imatges i audiovisuals, a més de la taula de treball que utilitzava i algunes de les seves eines. L'espai Ramon Oliveras es pot visitar al Palau de l'Abadia.

La celebració dels 25 anys d'agermanament amb Le Palais sur Vienne es farà l'any 2017 a Sant Joan de les Abadesses

La data es va confirmar en una reunió de treball amb la comissió de l'agermanament durant la visita que un grup de santjoanins encapçalats per l'alcalde Ramon Roqué i diversos regidors varen fer al poble francès l'octubre passat. La celebració del primer quart de segle de la relació entre Sant Joan de les Abadesses i Le Palais sur Vienne es faria a la població santjoanina durant la Festa Major, el setembre de 2017, i a la vila francesa la primavera següent. A més de les reunions de treball, veïns dels dos pobles varen fer, entre d'altres, una visita al castell de Valençay (regió de Berry), una joia de l'arquitectura d'estil renaixentista clàssic francès; i una excursió al poble medieval de Saint Cirq Lapopie regió de Migdia Pirineus, que conserva diferents cases antigues, algunes de les quals estan datades del segle XIII.

L'Alberg Rural Ruta del Ferro dóna prop de 450 euros a l'ONG Bicicletas Sin Fronteras

El novembre de 2014, l'Alberg Rural Ruta del Ferro de l'Ajuntament de Sant Joan de les Abadesses i la fundació gironina Bicicletas Sin Fronteras varen signar un conveni de col·laboració per tal de recaptar fons per la tasca que fa aquesta ONG. Amb l'acord, l'alberg santjoaní es comprometia a donar 50 cèntims d'euro per cada bicicleta que lloguessin els seus usuaris, l'entrega dels quals s'ha fet efectiva aquest novembre.

En un any hi ha hagut prop de 900 lloguers, pel que la xifra aportada ha estat de prop de 450 euros. Aquests diners seran destinats al projecte que Bicicletas Sin Fronteras està duent a terme a la comunitat rural de Palmarín (Senegal). La geografia d'aquest poble de costa -és un braç de mar unit per una pista de sorra- fa que molts alumnes de la seva escola hagin de fer fins a 10 quilòmetres per arribar-hi. L'ONG, la Fundació Lluís Llach i l'Ajuntament d'aquest poble volen que prop de 850 alumnes disposin d'una bicicleta per arribar a l'escola, i que puguin focalitzar la seva energia a aprendre.

Jordi Bossoms guanya un premi Auriga pel seu estudi sobre la influència de l'Odissea en la història a través de l'art

L'estudiant santjoaní va obtenir la distinció "Núria Tudela i Peña" d'aquesta revista de divulgació del món antic a Catalunya per un treball de recerca que analitza la influència que ha tingut el poema de l'Odissea en la història a través de les obres artístiques d'altres disciplines que s'han inspirat en algun dels seus 24 fragments.

Bossoms també ha estat notícia conjuntament amb un altre santjoaní, Houssam Mrabet, per haver obtingut les millors notes de selectivitat de la comarca. Mrabet va obtenir la millor nota general amb un 8,8, i comptant les específiques la seva puntuació final va ser de 12,35 de mitjana. Actualment està cursant una doble titulació de Física i Química. Per la seva banda, Bossoms va treure molt bona qualificació en les assignatures específiques i la seva nota mitjana va ser de 12,45. Ell ha optat pel Grau d'Estudis Clàssics. La d'enguany, ha estat la selectivitat amb rècord d'aprovat (el 96,97%), d'estudiants amb puntuacions superiors a 9 (540) i també de nota mitjana (6,69). Enguany, però, no hi ha hagut cap alumne que tragués un 10 com sí que va passar l'any passat.

El guitarrista santjoaní Jordi Esteve va tenir l'oportunitat de pujar a l'escenari amb l'heroi de la guitarra novaiorqués Steve Vai

Steve Vai va ser membre dels Mother of Invention, la banda de l'influent Frank Zappa encara als anys setanta, amb poc més de divuit anys. A partir d'aleshores va passar per formacions de rock dur com els Alcatraz, Whitesnake o la formació de l'ex cantant de Van Halen, David Lee Roth. El seu virtuosisme amb la guitarra l'ha portat a ser considerat un dels músics més prestigiosos amb aquest instrument, juntament amb el seu mestre Joe Satriani. A finals de maig, Vai va ser a Barcelona per donar una "master class" d'aquest instrument, i el santjoaní Jordi Esteve va tenir l'oportunitat de pujar a l'escenari i tocar

un tema conjuntament amb Vai, un somni a l'abast de ben pocs, pels amants de la guitarra. Actualment Esteve és guitarrista de la formació del ripollès Jordi Soler, i també havia format part de No em fotis i The Monos & The Stereos.

Sant Joan de les Abadesses aconsegueix tres flors d'honor al concurs Viles Florides

Sant Joan de les Abadesses va aconseguir tres flors d'honor en la seva quarta participació en aquest certamen que reconeix la tasca dels municipis per la millora de l'espai urbà. Entre les prop de 20 poblacions que varen sumar tres flors d'honor també hi ha les poblacions veïnes de Ripoll i Campdevàno, i només Olot en va aconseguir quatre. Enguany hi participaven prop de 70 municipis. A partir d'aquesta edició, la participació en aquesta iniciativa de la Confederació d'Horticultura Ornamental de Catalunya serà encara més interessant, ja que aquesta entitat i l'Agència Catalana de Turisme han signat un conveni de col·laboració amb l'objectiu de promocionar les Viles Florides en l'àmbit turístic, i incorporar les poblacions guardonades en el seu pla d'accions de promoció.

Josep M. Vergés fa el repòquer de Vaques d'Or abans de la seva jubilació

Molta gent creu que el gran rival de Leo Messi a l'hora de col·leccionar títols individuals és Cristiano Ronaldo. Però la competència del portuguès no és res comparada amb la de Josep Maria Vergés. El responsable del Mas La Roca de Sant Joan és conegut, de fet, com el "Messi de les vaques". La seva darrera fita ha estat aconseguir per cinquena edició consecutiva, la Vaca d'Or en morfologia de vaca frisona. O sigui que un cop més va per davant del futbolista argentí a l'hora de recollir el màxim guardó en la seva especialitat. La sort que pot tenir l'astre de Rosario és que Josep Maria Vergés ha anunciat que es jubila. Va fer-ho públic precisament en l'acte d'entrega dels premis que atorga la Federació de Raça Frisona de Catalunya, a finals de juny a Vic. També va voler deixar constància del seu malestar perquè considera que hi ha un maltractament continu de la indústria de la llet vers els ramaders.

La tercera edició de Clownia es farà el 23, 24 i 25 de juny de 2016

El festival Clownia organitzat pel grup Txarango, Èxits i l'Ajuntament de Sant Joan de les Abadesses creix i es farà durant tres dies en comptes dels dos dies de les dues primeres edicions i, enguany, la revetlla de Sant Joan formarà part del festival. D'altra banda, l'Associació de Representants, Promotors i Mànegers de Catalunya (ARC) ha nominat Clownia com a millor festival o cicle musical del 2015, juntament amb el festival Cruïlla (Barcelona), el Festival de Cap Roig (Palafrugell) i el Festival Strenes (Girona). El veredictes es farà públic durant una gala que tindrà lloc el pròxim dilluns 14 de desembre a la Sala Barts de Barcelona. Els Txarango també hi estan nominats com a millor gira internacional. Hi competeixen amb Andrea Motis & Joan Chamorro Group, Mourn i La Pegatina.

La Fundació Emma signa amb l'Obra Social "la Caixa" un conveni de col·laboració

La finalitat és aconseguir espais personalitzats i específics que proporcionin un entorn terapèutic adaptat a les necessitats de les persones amb demència avançada, i per a això és necessari comptar amb equipaments adequats, ergonòmics, que cuidin el benestar d'aquestes persones.

La qualitat de vida d'aquests residents està estretament relacionada amb l'entorn ambiental i afectiu ja que, a més de les cures de salut, un entorn adequat afavoreix el desenvolupament autònom i integral, i els proporciona seguretat i tranquil·litat tant als residents com als seus familiars. A través d'un estudi centrat en la persona es decideix l'habitabilitat i l'organització del seu espai. Caixabank, a través de la seva Obra Social, col·laborarà amb 6.000 euros per comprar mobiliari i equipament.

Mònica Homs guanya el segon premi de Secundària de Catalunya en la desena edició dels Premis Sambori de narrativa

El jurat d'aquest concurs literari organitzat per Òmnium va atorgar el segon premi a la santjoanina el passat mes de juny, que llavors estudiava 4t de Secundària a l'Institut Escola de Sant Joan de les Abadesses, i va destacar-ne "l'espurna creativa en la forma de relat, poc fàcil de trobar, a partir d'un contingut 'aparentment senzill', com és la lluita entre creador i creació." La narració que va presentar porta per nom *Els colors de Cuba*. Amb el mateix escrit, Homs també va quedar semifinalista en el concurs Jocs Florals Escolars de Catalunya i, amb un altre text, va ser la guanyadora del seu curs del V Certamen Literari Joan Maragall del nostre poble.

El santjoaní Shaun Forde planifica sessions d'equilibrisme per la selecció anglesa de futbol

El santjoaní d'origen anglès Shaun Forde va planificar diverses sessions de figures i equilibrisme per a la preparació de la selecció anglesa de futbol sala durant aquest octubre. L'equip participarà en la propera copa mundial d'aquest esport que se celebrarà a Colòmbia al setembre de 2016 en cas que superi la fase prèvia.

L'esport del futbol no té massa tradició al país que va inventar el futbol. La selecció de futbol tot just té dotze anys d'activitat. Per a la preparació de l'equip sènior va requerir a l'associació Bezerkaz Circus, creada pel mateix Forde i la seva parella Daniela Peñalva, que elaborés un pla d'activitat per complementar els entrenaments específics del grup. El conjunt anglès va aplicar aquests exercicis que Forde defineix com a "acrobància" perquè s'hi combinen l'acrobàcia amb figures que requereixen equilibri. Un col·laborador de Bezerkaz que viu a les illes britàniques va supervisar la feina de la selecció.

Representants de xarxes d'albergs internacionals es reuniran l'any vinent a Sant Joan de les Abadesses

Ho faran per internacionalitzar encara més el projecte d'intercanvi juvenil que l'Alberg Rural Ruta del Ferro va iniciar l'any 2011 amb la xarxa d'albergs d'Anglaterra i Gal·les (YHA), i que ha permès que prop de 30 joves visquin experiències de treball als estats adherits al projecte (fins ara: Alemanya, Espanya, Anglaterra, Noruega, Islàndia i Holanda). A partir del 2016 la xarxa s'ampliarà amb allotjaments de la Xina, de països sudamericans, Canadà... La trobada es farà al nostre poble per celebrar el 10è aniversari de l'Alberg Rural Ruta del Ferro. El novembre passat, el director de l'Alberg Rural Ruta del Ferro, Xevi Sala, i el regidor de Joventut santjoaní Jordi Caparrós varen participar en una trobada de treball d'aquest programa a Hamburg (Alemanya).

El "laboratori Blanxart" torna a l'Arxiu Fotogràfic de Barcelona després de ser exposat al Palau de l'Abadia

Durant més d'un mes, el laboratori fotogràfic de la família Blanxart va ser exposat a Sant Joan de les Abadesses. Es tracta d'un dels pocs conjunts originals i un dels més sencers i complets, tan sols hi manca la lent de la càmera que es coneix de la primera tècnica fotogràfica anunciada i difosa oficialment, el daguerreotip. Aquest laboratori i el seu arxiu fotogràfic varen romandre durant anys al casal santjoaní de la família Blanxart, i actualment està custodiat per l'Arxiu Fotogràfic de Barcelona que depèn de l'Ajuntament de Barcelona. Aquesta institució pública n'ha promogut la restauració i l'ha posat a disposició de la comunitat científica per al seu estudi i documentació per part de professionals i historiadors. L'exposició mostrava, a més d'exemples de daguerreotips, les eines i utilitatges que s'usaven en la seva realització, i ensenyava el laboratori en qüestió que aquesta família santjoanina va utilitzar fa prop de 160 anys.

Jose Alguacil, el santjoaní necessari

En el podi de les frases buides que tots plegats sentirem no menys de mil vegades durant la nostra vida, n'hi figura una que afirma que "ningú és imprescindible". Com que cada vegada tinc menys ganes de discutir, diguem que d'acord, que no hi ha ningú imprescindible en aquesta vida. Però sí que existeixen persones que d'una manera o altra són necessàries. Dins del catàleg de santjoanins que m'atreiria a definir amb aquest adjectiu, hi ha indubtablement en Jose Alguacil.

Podria citar nombrosos motius per qualificar-lo d'aquesta manera, però sobretot ho és pel seu activisme. De fet el vaig conèixer després d'autoeditar-me un llibre de contes el 2004. Ell formava part d'un col·lectiu que organitzava jornades literàries, i no van dubtar a convidar-me per presentar-lo al Palau de l'Abadia.

Les presentacions són la millor manera de vendre llibres d'aquestes característiques, i que algú m'ho posés en safata de plata a canvi de res em va semblar encomiable.

El mateix Palau de l'Abadia va ser el local on ha treballat en els darrers anys. Des de la seva barra ha tingut diverses idees, algunes més afortunades que d'altres, però gairebé totes amb una repercussió més enllà dels límits geogràfics de Sant Joan de les Abadesses. És el cas de fa un any, quan va pispar el número de la grossa que un segle abans havia tocat a Ripoll per vendre'l al seu establiment. No va carregar-hi ni un euro, més enllà dels cafès que va servir als clients que viatjaven de tot Catalunya per comprar-ne. El seu raonament per quedar-se el 50.047 -que finalment no va tenir ni la petita recompensa de recuperar els diners- va ser que cent anys enrere una dona pobra de Sant Joan havia baixat a Ripoll a buscar sabates a les seves filles, n'havia comprat un dècim amb el canvi... i això li va capgirar la vida.

La poesia és present en el gest d'Alguacil, tal com ho ha estat en les diferents edicions del certamen de cartes d'amor que ha organitzat. Va fer molta gràcia per la forma de

plantejar-ho: una reivindicació de les cartes postals en el temps d'internet i dels correus electrònics. En certa forma va haver-hi lírica també en la seva intenció de muntar una penya osanista al seu establiment. Una reivindicació d'un equip modest, actualment a segona divisió en un sector futbolístic monopolitzat maldestrament per culers i madridistes.

En el podi de cites per recordar, n'hi ha una que va escriure l'autora hongaresa Agota Kristof, autora de la trilogia de Claus i Lucas. En un episodi hi afirma que per haver tret profit del nostre pas per aquesta vida, cal escriure un llibre. És una de les tasques pendents de Jose Alguacil. Ell que n'ha auspicat, confegits per cartes alienes, pot aprofitar el temps que li quedarà després de repartir cerveses Minera pels bars de la comarca, per començar a posar negre sobre blanc.

D'imaginació ens ha demostrat que en té. El seu caràcter bonhomíol la major part del temps, combinat amb les dosis de sarcasme que no li manquen, són una barreja d'allò més potent. Per això eviteu de tindre'l encaparrat, que és quan ha esdevingut més previsible. Família, amics i veïns de Jose Alguacil, feu-lo content. Ell és necessari a les vostres vides. El seu somriure, a les de tots.

Cafeteria l'Abadia

“El local tenia encant i sempre m’ha agradat el món dels serveis”. Són dos dels principals motius que han fet decidir l’Eva Rodríguez per prendre el relleu a en Jose Alguacil al capdavant de la Cafeteria l’Abadia. Lluny queden ja els temps en què Rodríguez servia i donava un cop de

mà a la cuina de La Rambla a en Ramon i la Rita, i l’experiència de tots aquests anys l’han fet veure que calia continuar amb l’esperit i el tracte personal que ja tenia el bar del Palau de l’Abadia però reforçant l’oferta de menjar per satisfer els clients. Per això, a partir d’ara, hi podreu menjar petits plats combinats, amb coses fetes a la planxa, a més d’entrepans.

Els caps de setmana, a més, hi podreu trobar galta de porc, croquetes casolanes, “callos”... La intenció, i així ho està fent des que regenta el local, és obrir cada dia de la setmana, i també ha començat a oferir els partits de lliga del Barça amb els que l’Eva espera compartir moltes alegries de l’equip amb els seus clients.

La Rambla Pizzeria i Kebab

Si fa uns anys haguéssim explicat a la Rita i en Ramon -secundaris de luxe per partida doble d’aquesta secció de nous comerços- que a La Rambla s’hi podria menjar un xauarma l’any 2015, primer hauríem d’haver après què era per explicar-hi. Avui en dia, però, aquest tipus

de menjar ràpid i els locals on el serveixen s’ha expandit molt més enllà de l’orient mitjà d’on prové. En Saeed Ahmad és el responsable del local i només fa 5 anys que va deixar la seva ciutat a prop de la capital del Pakistan. Sobta i s’agraeix a la vegada, doncs, que ens expliqui en un català molt digne que fan un tipus de menjar molt adient per aquelles persones que treballen fora i no

tenen gaire temps, per grups d’amics, o per aquells amants de la carn de pollastre o vedella feta amb paciència i voltes i més voltes al foc dels döner kebab, de les pizzes, hamburgueses o pollastre a l’ast. Està encantat amb la tranquil·litat de Sant Joan i està molt agraït amb la rebuda dels seus veïns. Mentre espera que torni el bon temps per aprofitar la terrassa del local, us convida a entrar-hi, de les 11.30 a les 23 h.

Cal Negrillo

A vegades sembla impossible no pensar en l'alineació d'astres o en una altra creença per explicar algunes coincidències. La que ha dut a en Jordi i l'Àlex a prendre el relleu d'en Pere Villanueva a Cal Negrillo és per explicar.

Fa menys de mig any que varen decidir viure a Ogassa i en una visita a la botiga en Pere els va explicar la intenció de traspassar-la. L'Àlex havia treballat en la venda de productes ecològics i té formació en naturopatia i en nutrició ayurvèdica, així que ho va trobar la mar d'interessant.

No va ser fins a una segona visita per estudiar l'oferta en què varen adonar-se que al logotip de la botiga hi havia el nom i el perfil de la masia on havien anat a viure amb la seva filla Mariona: **Cal Negrillo**.

Resumint: en mig any han tingut una filla, han fet un trasllat i han obert un negoci. A la botiga apostaran més que mai per l'agricultura, els productes ecològics i artesans. Per fer-ho, coneixen l'origen dels aliments que tenen i els seus productors i confien en els productes de proximitat i del Ripollès.

Es tracta d'un requisit indispensable per poder estar segurs del que venen i per aconsellar els clients. També oferiran a grans els productes com farines, fruits secs, espècies, arrossos amb condiments, llegums, sucres..., per tal de tornar als orígens i perquè puguis comprar la mida justa del que necessitis.

De moment obriran de dilluns a dissabte i tenen productes ideals per fer un regal original i útil per aquestes festes: torrons, aiguamel, xocolata artesana, vins...

Cura de fang al Mar mort, en un dels viatges previs al maig de 2014

Judit Ruiz i Ricart

Edat i lloc de residència actual.

Tinc 23 anys i visc a Givatayim, ciutat d'uns 55 mil habitants que limita a l'oest amb Tel Aviv.

Quant temps fa que ets fora de Sant Joan?

Vaig marxar fa només dos mesos, a principis de setembre d'aquest 2015.

Per què vas marxar i per què vas escollir Israel?

Feia molt de temps que volia marxar a viure fora per conèixer món i experimentar la vida des d'una altra cultura, i el fet d'estar mesos sense trobar feina va fer que la decisió fos bastant més fàcil de prendre. Vaig escollir Israel perquè hi tinc bons amics que podien ajudar-me amb la paperassa del visat i sobretot a què m'adaptés ràpidament a la vida aquí.

Com és la teva vida a Israel? Què és

el que més t'ha agradat i el que més t'ha costat?

Ara mateix ja estic totalment instal·lada: tinc feina, pis i, fins i tot, gairebé he deixat de perdre'm cada vegada que vaig a algun lloc. El millor d'aquí és el clima, (la majoria dels dies fa molt bon temps i encara ara ben entrat novembre es pot anar amb roba d'estiu sense passar fred); el mar, que fins i tot durant els mesos més freds està a una temperatura més alta que la Costa Brava a ple estiu; i sobretot, com d'acollidora i amable és la gent amb aquells que hem arribat de fora.

Al principi em va costar bastant no poder llegir ni les etiquetes del supermercat, ja que tot allò que no són senyals de trànsit i/o informació rellevant per a turistes està escrit únicament en hebreu. Ara que ja començo a ser capaç de llegir, el que més m'està costant és adaptar-me a les hores de sol, ja que cap a les quatre de la tarda ja es fa fosc i passo la major part del dia amb la sensació que és hora d'anar a dormir.

Sovint es diu que Tel Aviv és una ciutat atípica dins Israel. És així?

Absolutament. Tel Aviv és molt cosmopolita. A part dels diferents orígens dels israelians hi ha una gran comunitat provinent sobretot dels Estats Units, Argentina i Rússia. És

una ciutat molt tolerant i acollidora, plena d'artistes i músics, i hi mana una cultura molt lliberal i relaxada. Aquí se la coneix com "l'estat de Tel Aviv", i sovint també se l'anomena "la moderna ciutat del pecat al mar" com a comparació amb Jerusalem, coneguda com "l'antiga ciutat sagrada al turó". Tel Aviv podria ser perfectament una ciutat europea com Barcelona o Berlín, mentre que la resta del país sembla anar un pèl endarrerit pel que fa a modernitat i tolerància absoluta.

Vas tenir problemes d'adaptació a la forma de vida, la cultura o la forma de treballar dels israelians?

La forma de vida d'aquí és pràcticament idèntica, i personalment crec que a l'altra banda del Mediterrani tenim molt per aprendre de la forma de treballar (i sobretot de tractar els treballadors) d'aquest país. Viure en una altra cultura és un dels motius pels quals volia marxar durant un temps, així que tampoc en tinc cap queixa. L'única cosa a la qual m'està costant adaptar-me de la vida aquí és que gairebé tots els negocis i serveis tanquen durant el Shabbat (de la posta de sol del divendres a la posta de sol del dissabte) i has de buscar-te la vida si necessites comprar alguna cosa o anar a algun lloc on qualsevol

A la ciutat de Givatayim, amb els companys de pis el novembre 2015

altre dia aniries amb transport públic. Tot i ser un país bastant petit, Israel té un munt de petits països dins seu que no tenen res a veure un amb l'altre, així que no es pot parlar d'una sola forma de vida o cultura en general. De fet, prèviament havia fet tres viatges de fins a un mes de durada al país durant els quals havia viscut a Jerusalem i en cap moment vaig sentir-me còmode a la ciutat; i fins a tot en pobles entremig de les dues ciutats he tingut la sensació de no acabar d'encaixar en la seva societat.

Israel viu en un conflicte permanent amb els seus veïns. Ens podries fer cinc cèntims de què està passant?

Més que amb els seus veïns, el conflicte és amb els mateixos habitants del país que viuen o provenen de les zones que històricament pertanyen a Palestina. És complicat explicar breument un tema tan complex, especialment perquè no conec ningú que me l'hagi pogut explicar des de la visió palestina. Però bàsicament el que

està passant en aquestes últimes setmanes és una altra de les interminables escalades de violència que succeeixen entre jueus i palestins un parell de cops l'any en ciutats compartides pels més extremistes dels dos costats. Els dos "bàndols" tenen visions diferents de quina part del país els pertoca i qui ha de tenir més o menys drets en diferents àmbits.

La realitat és que, en gran part del país, jueus i palestins conviuen sense cap problema, i coincideixen en el fet que una solució pacífica on Israel es divideixi en dos estats amb els mateixos drets i deures davant el món és l'única manera de resoldre el conflicte, però radicals d'ambdós costats no comparteixen aquest pensament pacífic, i prefereixen posar en risc la vida de milions de persones innocents a cedir allò que creuen que els pertoca.

Lamentablement, aquestes visions radicals són les que tenen més poder tant en el govern d'Israel com en el de Palestina i no sembla que la solució dels dos estats hagi estat

sobre la taula durant les últimes dues dècades.

La visió que tenim els catalans d'Israel s'ajusta a la realitat o tenim una imatge molt distorsionada?

La visió que tenim a Catalunya i a gran part de la resta del món d'aquest país correspon bàsicament als barris més ultraortodoxos de Jerusalem. Quan dius "Israel" la gent imagina rabins amb barba, tirabuixons i barret, ciutats antigues, gent de ment tancada i, sobretot, guerra. I tant que per desgràcia aquestes coses formen part d'Israel, però el país té una rica cultura més enllà de religió i conflictes bèl·lics, i una societat emprenedora, viva i oberta al món. Possiblement un 90% d'Israel no s'ajusta a la visió que se'n té a l'estranger.

És molt gran la comunitat catalana a la teva ciutat? Hi tens vincles?

Per ara no he conegut cap català, ni a la meua ciutat ni a la resta del país. Tot i que al poble d'on provenen gran part dels meus amics hi ha una casa on han hissat una estelada gairebé tan gran com les de les entrades de Sant Joan.

Què coneixen els israelians sobre Catalunya? Com ens veuen?

Tothom a qui he mencionat Catalunya m'ha dit o bé que ha estat a Barcelona o que té plans de viatjar-hi en un futur pròxim. A més a més, estan molt intrigats pel procés i volen saber tot el que fa referència a la independència. Tant en el passat 9N com en els dies previs a les eleccions d'aquest setembre, Catalunya era un dels temes principals als noticiaris del país. De la resta de Catalunya no en saben massa res, però la idea que tenen dels catalans és una societat oberta de ment, moderna i acollidora.

Com t'informes de tot allò que passa al nostre poble?

La millor manera d'informar-se del que passa a Sant Joan sempre ha estat la gent, i com que parlo diàriament amb la família i les amigues no em perdo ni una sola novetat.

Un viatge al Parc Nacional Nahal Amud

Emiliano Giordano

Quan temps fa que vius a Sant Joan?
7 anys.

D'on vén's? Explica'ns una mica com és la teva ciutat i què feies allí.

De San Lorenzo, Argentina. És una ciutat de 46.000 habitants situada a la ribera del riu Paraná, un riu molt important amb un port al qual arriben molts vaixells provinents de la Xina que van a recollir, sobretot, soja. San Lorenzo és una ciutat molt industrial i bastant contaminada. Vaig viure allà fins als 20 anys. Ajudava al meu pare, que tenia 12 carnisseries i 2 supermercats a San Lorenzo.

Per què vas venir a viure a Sant Joan?

Una amiga meua argentina, que es diu Gimena, va anar a viure a Lloret de Mar. Un estiu vaig visitar-la i em va agradar molt Lloret. Vaig decidir quedar-m'hi a viure. Posteriorment vaig trobar feina en un restaurant d'Olot. I allà vaig

conèixer la meua dona, la Sònia, que és d'aquí a Sant Joan i que treballava en aquest mateix restaurant. I va ser ella qui em va portar aquí.

Quines diferències trobes entre els catalans i els argentins?

La societat catalana és més organitzada que l'argentina. Però a Argentina les dones són més guapes. (riu)

Quins creus que són els principals avantatges i inconvenients de viure al nostre poble?

Jo destacaria tres avantatges. El primer, que la vida aquí és molt tranquil·la. El segon, que tothom es coneix. Això et fa sentir acompanyat. I el tercer, que la gent t'ajuda si ho necessites.

Com a inconvenient veig que és difícil trobar feina a Sant Joan i a la comarca. Aquesta manca d'oportunitats laborals fa que molta gent, sobretot jove, hagi de marxar a fora. I això és una pena.

Segueixes l'actualitat del teu país?

Com el veus?

Gens ni mica

Creus que algun dia hi tornaràs?

Només de vacances. Estic molt a gust a Sant Joan. Tinc la família, la feina i el tipus de vida que m'agrada. Sóc feliç aquí i no em plantejo marxar, ni a Argentina ni enlloc.

Per acabar em pots explicar alguna anècdota de la teva estada a Sant Joan?

Un dia, quan no feia massa temps que havia obert la carnisseria, va entrar un llauner a la botiga, que estava plena de clients. El llauner em va preguntar què passava i jo li vaig dir amb el meu català d'aleshores (que era molt millorable) que no em funcionava el "grifu" (volia dir l'aixeta però encara no coneixia aquesta paraula). Tothom es va posar a riure i encara avui algun client em pregunta com tinc el "grifu"!

L'Emiliano té clar que no tornarà a Argentina

Giordano i en Juli Salvadó fan Carraca Rock a La Veu (dijous a les 20h, i diumenges a les 19h)

Rosina Jordà Bassols i Pere Tenas Font

El local on fins al passat 2 de novembre hi hagué la Carnisseria Rosina va obrir les seves portes a mitjans dels anys 40. El pare i la tieta de la Rosina, aleshores solters, van obrir una carnisseria que en aquells temps era coneguda com a Can Colomer, ja que ells eren del Mas Colomer.

Al principi tenien el local llogat als propietaris de la finca, els Bassaganya, uns germans que vivien a Barcelona. No fou fins als anys 60 que els van comprar la meitat de la casa.

La Rosina d'ençà que tenia 15 anys, ajudava al seu pare a la carnisseria. Quan el seu pare es va jubilar, a mitjans de la dècada dels 70, ella va agafar la botiga. La Rosina mai ha fet embotit, sempre l'han comprat. Era ella qui el tastava i decidia si el comprava o no per a després vendre'l. Per contra, van criar bestiar per a vendre la carn. Primer tenien

xais en un camp al barri de l'Estació i posteriorment van dedicar-se a criar vedells al Camp Gran, al costat del Pla de la Torre.

En Pere, que abans feia de paleta, va començar a ajudar a la seva dona l'any 1985, tant a la carnisseria com en la cria del bestiar que tenien. Ho va fer fins ara fa quatre anys, quan es va jubilar, tot i que seguia donant un cop de mà a la Rosina quan el necessitava.

Ara que estan jubilats toca fer allò que més els agrada i que mentre treballaven no sempre podien fer: viatjar i baixar més sovint a Barcelona a veure la seva filla, la Laura.

I també toca girar la vista endarrere i mirar els anys passats. Recorden com a molt positius -pel que fa el negoci - els anys 70, 80 i 90. En aquella època a Sant Joan hi vivia més gent i aquesta comprava més al poble. Recorden també que el nou

segle arribà acompanyat d'un bon ensurt: la crisi de les vaques boges. Aquella crisi els féu perdre molts clients importants, com restaurants o supermercats.

Els darrers anys han "anat tirant". Com diu la Rosina, quan tens una carnisseria, inclús en els pitjors dies acabes el dia tenint un plat a taula.

Bans i Edictes Municipals

“Don Juan Pablo Serrat Vila, Alcalde, Presidente del ayuntamiento Constitucional de Esta Villa.

Hago Saber:”

Així començava un ban del dia 6 de desembre de 1903. Avui en dia encara s’usa aquest enunciat, ja que un ban és una “crida, pregó, edicte publicat per ordre d’una autoritat” i un edicte és un “avís, ordre o decret publicat per l’autoritat fent ús de les seves atribucions o donant compliment a un altre precepte legal, amb la finalitat de promulgar una disposició, fer pública alguna resolució, donar notícia d’algun acte o citar algú¹”.

La sèrie documental dels bans i dels edictes conservats a l’arxiu és una de les més interessants i una de les més llargues en el temps. Tenint en compte la temàtica i la longevitat dels documents, cal seleccionar una època i destriar aquells més interessants per treballar diferents temes. Pel que fa a l’època farem

referència a bans de finals del s. XIX i de principis del s. XX, i pel que fa a la temàtica obviarem bans referits a allistaments, informacions de la corporació, cobraments, horaris comercials i ens centrarem en bans originals, repetitius o curiosos.

Alguns exemples:

-Bans prohibint el bany:

“A pesar de la prohibición de esta alcaldia hay personas que tienen la osadía de bañarse desnudos y en traje de baño, en puntos á la vista de la casas de esta villa, ofendiendo á la moral pública y escandalizando”. Prohibeix a tothom banyar-se en les parts properes a la vila de tots els cursos d’aigua, amb l’amenaça d’una multa².

-Bans sobre gossos:

Avisant que cal pagar l’arbitri sobre gossos o en altres casos recordant l’obligació de posar-los un morrió o advertint de gossos sense amo deambulant pel poble. En cas de no

complir les disposicions en tots els bans sobre gossos es preveu la mort de l’animal. Fins i tot en molts casos se’n concreta el mètode: “se suministrará estrignina en pequeñas bolitas³”.

-Bans sobre salut pública:

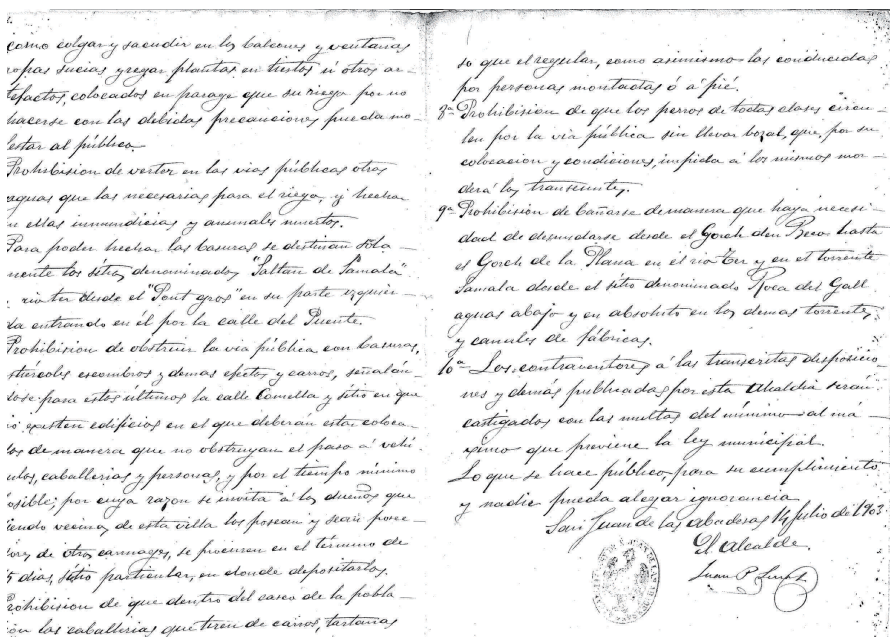
On s’obliga als veïns a “barrer y regar dos veces al día una por la mañana y otra por la tarde los trechos comprendidos en las fachadas (...). A extraer y transportar letrinas fecales, estiércoles..., desde las tres de la mañana á las doce de la noche. A lavar ropas, verduras y demás artículos y efectos en las fuentes y vías públicas (...)”.

-Ban sobre educació

(del 21/01/1904):

On s’obliga els pares i mares a portar els seus fills menors a l’escola; “habiendo observado que algunos niños pululan y bagan por las calles, plazas y paseos, malgastando el tiempo... lo que indica que sus padres o tutores no cumplen con la sagrada mision que les está confiada, cual es educar á sus hijos (...)”. Per això, si trobaven un nen major de sis anys pel carrer en hora lectiva, podria ser portat a escola i els pares multats.

Tot i que en ple segle XXI moltes de les disposicions de fa prop de 100 anys ens poden resultar desfasades tant pel que fa a la mateixa disposició com en la sanció, en l’àmbit històric ens ajuden a fer-nos una idea de com era i com es vivia a la nostra vila.

Ban de l'alcalde Juan Pablo Serrat Vila del 6 de desembre de 1903.

1 Segons el diccionari de l’Institut d’Estudis Catalans.

2 Fragment del ban publicat el dia 10/07/1902. Però hi ha més bans sobre aquest tema entre 1894-1899, 1902,1904.

3 Ban 01/03/1911.

Vint edicions del Cicle del Comte Arnau

Vint anys no són res, tenint en compte la magnitud de la condemna a la qual ha de fer front el comte Arnau, la de vagar eternament per aquestes contrades. Però des de la nostra escala humana vint anys ja són un temps considerable, prou important perquè a algú li hagin crescut els primers cabells blancs, o perquè, per exemple, a un jove li sembli que allò que l'ha acompanyat al llarg de la vida hagi estat sempre així. I vint edicions són les que ja ha complert el Cicle de Representacions del Mite del Comte Arnau, des d'aquell 1996.

Cal fer una breu aproximació prèvia a la relació del mite del comte Arnau amb Sant Joan, una relació que ha basculat entre l'amor i odi. Des del s. XIX, quan Pau Parassols i Pi va atacar durament Víctor Balaguer pels seus escrits sobre el comte Arnau, hi havia una estigmatització del personatge, ja que es considerava, des dels estaments benpensants, que la figura llegendària del comte Arnau suposava una infàmia per a la vila i en especial, per al monestir. Cal recordar que la visió del comte Arnau del segle XIX era molt diferent de l'actual: hi ha testimonis recollits per folkloristes, de gent que afirmava que havia vist o sentit el comte Arnau, i la gent coneixia la cançó per transmissió oral, de primera mà. Aquesta dualitat tindria el seu punt àlgid el 1927, amb el rocambolesc incident de la font de la plaça Clavé i la consegüent confusió sobre qui era el personatge que la coronava. Aquest no és el moment per estendre's sobre això, però cal fer notar que a poc a poc la reivindicació del mite arnaldia com un fenomen cultural i etnològic de primera línia s'anava obrint pas, tot i les reticències. Aquestes dues visions

contraposades es poden resumir en les postures que el poeta Josep Picola i mossèn Josep M. Planas van exposar en un programa televisiu l'any 1985.

L'any 1993, amb motiu dels actes del centenari de *La vaca cega*, el SAT, sota la direcció de Jordi Canelles, va posar en escena per primer cop l'adaptació teatral d'*El comte Arnau* de Maragall, i va repetir l'experiència l'any següent. Ferran Miquel, regidor de Cultura, va veure l'oportunitat d'aprofitar la figura del comte Arnau com un atractiu turístic, creant un festival estiuenca a l'entorn de la representació teatral, tot acompanyant-lo d'altres espectacles que s'inspirassin en la llegenda. La primera edició va tenir lloc el 1996. En aquella ocasió actuaren també el grup Els Trobadors, Rafael Subirachs estrenà un espectacle sobre un disc del comte Arnau que mai s'havia arribat a editar, i hi hagué un concert de música de cobla, amb una composició de Tomàs Gil i Membrado.

Ens podríem preguntar el perquè del nom "Cicle de representacions". De fet, la idea originària era que es poguessin fer diverses

representacions de l'obra de teatre al llarg de l'estiu, idea que després no va resultar viable, però en va restar el nom. Això sí, en la majoria d'edicions el SAT ha posat en escena el poema de Maragall, o el de Sagarra, i en aquesta darrera edició ha estrenat "*Arnaus*", que fusiona les visions de Maragall, Sagarra i Bartra. A partir d'aquell 1996 el Cicle no ha faltat mai a la seva cita estiuenca, i de mica en mica ha anat consolidant el seu format actual: un nucli d'actuacions multidisciplinàries de teatre, dansa i música acompanyat de diverses activitats complementàries, amb la idea de reivindicar el vessant cultural del que ha estat qualificat de "mite nacional català", fomentant per un cantó la recuperació de totes aquelles creacions artístiques inspirades en el comte Arnau, i per l'altre, essent una plataforma per tal que el món de la cultura no deixés de crear al voltant d'aquesta llegenda.

Si hom repassa la llista de grups i artistes que han passat pel cicle, es veurà la qualitat de les propostes presentades: Jordi Savall, Maria del Mar Bonet, Marina Rosell, Cor Vivaldi, Lieder Camera, Manel Camp i Joan Crosas, El Pont d'Arcalís i les Violines, la Polifònica de Puig-reig, la Capella de Ministrers, el Cor Geriona, Albert Guinovart, entre molts d'altres; això sense comptar la flor i nata dels esbarts de creació del país: Rubí, Marboleny, Sant Martí... També hi ha hagut propostes més singulars, com una aproximació a partir de la

Primera representació d'*El Comte Arnau* de Maragall a càrrec del SAT l'any 1993, amb motiu del centenari de *La vaca cega*.

dansa clàssica, per la companyia de dansa de Carles Ibàñez, un espectacle de carrer de Xarop de Canya, o fins i tot un musical sobre el comte Arnau, a càrrec de l'Aula d'Art de Llagostera, així com el magnífic espectacle-recital de Lluís Soler sobre la versió de Sagarra. Destaca també especialment l'estrena en versió concertant d'una part de l'òpera de Felip Pedrell sobre el poema de Joan Maragall, que mai s'havia posat en escena, que es produí amb la col·laboració del Gran Teatre del Liceu.

Molts dels artistes i grups que han compost per al cicle han incorporat aquestes creacions al seu repertori i l'han portat en les seves gires, i d'aquí també han passat a la creació discogràfica: Maria del Mar Bonet, el grup Xaloc Música, Tralla, el cor Vivaldi, Manel Camp, en són alguns exemples. El darrer, Roger Mas, que en el seu darrer disc, acabat de sortir, ha incorporat la cançó que va estrenar per encàrrec del Cicle. El Cicle ha comptat també amb la presència, a través de conferències, de grans especialistes sobre el comte Arnau: cal destacar que a la presentació del primer va intervenir Josep Romeu i Figueras, l'autor de la "Bíblia" sobre el tema, el llibre "*El mito del comte Arnau en la cançió popular, la tradició legendaria y la literatura*". Josefina Roma, Jordi Castellanos, Sam Abrams, Josep Camps i Llorenç Vilallonga, Margarida

Casacuberta, Joan Prat i Carós, entre altres, també hi han fet les seves aportacions.

Tot el material al voltant del comte Arnau es va aplegar, a iniciativa de Guifré Miquel, en el Centre de Documentació del Mite del Comte Arnau -integrat avui en l'Arxiu Municipal-, per facilitar-ne la consulta, preservar-ne el llegat i ajudar a la recuperació.

L'existència del cicle i la consolidació d'una marca pròpia va ser determinant per crear el projecte *Terra de Comtes i Abats*, i el projecte que ja s'anava treballant de feia temps de crear un Centre d'interpretació del Mite va ser clau per poder accedir al finançament que permetés la restauració definitiva del Palau de l'Abadia.

Un esment a part mereixen les activitats complementàries que se celebren al voltant del mite; la caminada nocturna ha esdevingut ja una tradició des dels inicis, també s'havien fet un joc de rol, sopars populars... El mercat medieval, que aquests darrers anys ha agafat molta volada, va començar també més modestament dins del Cicle i s'hi ha incorporat les visites dramatitzades. També restauradors, flequers i pastissers hi han fet les seves aportacions oferint productes inspirats en la marca Comte Arnau.

Roger Mas acaba d'enregistrar *Lo comte Arnau*, un encàrrec del Cicle que va estrenar a Sant Joan el 2012.

Primeres representacions del comte Arnau, ja dins del Cicle.

Vint anys, doncs, d'un projecte cultural de volada, un Cicle que s'ha anat consolidant malgrat els canvis de signe polític a l'Ajuntament. Com en totes coses, hi ha hagut encerts i desencerts i alts i baixos. A vegades concerts de gran qualitat no han tingut el ressò de públic que es mereixien, però també hi ha hagut nits en què el públic ha desbordat el claustre, redescobert com un escenari excel·lent. El temps dirà quines propostes noves i quins canvis cal incorporar perquè el Cicle continuï la seva tasca, i, encara que pugui semblar contradictori, perquè anem fent més nostra aquesta figura malèfica. Potser és que, com la pastora enamorada del poema de Maragall, ens l'anem estimant, el comte Arnau, i, de retruc, l'anem redimint.

Amb motiu del XX aniversari, Albert Guinovart va estrenar el quintet "El mite del comte Arnau", una ambiciosa composició de 25 minuts.

C.E. Abadessenc

Una temporada històrica a Primera Catalana

El CE Abadessenc viu una temporada històrica a 1a Catalana. El Club Esportiu Abadessenc va aconseguir la temporada passada l'ascens a Primera Catalana per primera vegada en els seus 83 anys d'història. El club sempre ha tingut un paper destacat en el futbol amateur de Catalunya, ja que les temporades 1987-88 i 1992-93 ja va militar a la Regional Preferent de l'època competint amb clubs de renom com la Montanyesa, l'Horta, el Cerdanyola del Vallès o el Mataró.

Aquesta temporada 2015-16 torna a ser històrica per al club i per als aficionats santjoanins, que poden gaudir de partits futbolísticament professionals, davant grans equips i amb futbolistes experimentats. De totes maneres, fins ara els resultats no són tan bons com s'esperava i l'equip lluita per sortir de les últimes places.

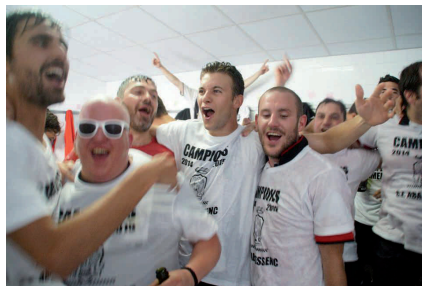
Per poder valorar aquesta situació, hem parlat amb l'actual president del club, Joel Regué:

El club ha aconseguit un fet històric com és ascendir a Primera Catalana. Es mantingui o no la categoria, és una gran fita.

Doncs sí. En aquesta categoria no hi hem estat mai a la nostra història. Es tracta d'una categoria ja professional, en què hi participen clubs de ciutats grans. Per això s'ha de competir molt per salvar-la.

Quins avantatges i inconvenients pot suposar estar a Primera Catalana?

Com a avantatges valorem molt positivament aquest ascens, ja que a banda d'ubicar Sant Joan al mapa, a la gent que li agrada el futbol veu partits intensos amb jugadors de qualitat. Com a inconvenients, la situació econòmica de poblacions petites com la nostra dificulta competir contra equips de grans ciutats, que tenen més facilitats per trobar patrocinadors i suports.

De moment, però, els resultats no estan essent massa bons.

No, no hem començat bé, no ens acompanyen els resultats i hem hagut de canviar d'entrenador. També estem tenint molts lesionats, anem perdent efectius setmana rere setmana. De totes maneres no hem de tirar tovallola, hem mirat d'incorporar gent i intentar competir al màxim. Només portem dos mesos de competició [l'entrevista es va fer el 20 de novembre] i en total són nou, queda molta lliga i, tot i que sabem que serà difícil, esperem que puguem disputar la competició amb garanties.

La plantilla celebrant-ho amb La Barra Jove

Amb el canvi d'entrenador, confieu en que acabi arribant la bona dinàmica?

Per això s'ha canviat: nou entrenador, idees noves per intentar estimular positivament els jugadors. Competim contra equips que fa temps que estan a la categoria i els jugadors tenen més experiència, nosaltres som un equip força jove. Fent una anàlisi dels partits que hem jugat, en sis o set es podia haver decantat la balança a favor nostre, ja que perdem punts per detalls puntuals que esperem corregir.

L'objectiu sempre ha estat la salvació?

Sí, des del principi ha estat així. Si tinguéssim un pressupost elevat potser seria diferent, però pel poble on som i el club que som, aspirem a mantenir la categoria. Jo crec que si l'aconseguim salvar aquest any l'aguantaríem més, perquè el primer any sempre costa i més començant amb una ratxa negativa com aquesta. Ara mateix necessitem puntuar 3 o 4 partits seguits per creure'ns-ho i lluitar fins al final.

R3: La Tor de Querol - Enveig - L'Hospitalet de Llobregat

Segur que molts veïns i veïnes penseu que els joves només sabem sortir de festa. Potser perquè a la majoria només ens veuen el cap de setmana. Però la veritat és que de dilluns a divendres els joves també fem coses de profit. Alguns treballem, molts busquem feina, d'altres estudiem al Ripollès i els que optem per fer un grau, hem de marxar.

Jo mateix, de cop, m'adono que formo part d'un col·lectiu de joves de Sant Joan que hem pensat que alguna cosa havíem de fer i ens hem posat a estudiar això que ara en diuen un grau però que tots coneixem com a carrera "de tota la vida".

Ara sembla que estigui de moda anar a la uni; ara tothom hi va. Sembla obligat, però no ho és tampoc. No acabaríem la llista de santjoanins que pel que sigui no han estudiat, però que han aixecat i aixecaran el poble molt més del que ho fan alguns que sí que ho han fet.

En general, als estudiants ens cuiden molt, però tampoc vivim tan bé com diuen; té mèrit eh, tampoc us penseu que és bufar i fer ampolles estudiar. I la vida universitària no és tan divertida com la pinten a les pelis. Jo mateix, estic escrivint aquest article al metro, tot fent camí cap a classe, perquè sé que no trobaré cap altre moment per fer-ho: avui és dijous i tot i que encara estem decidint on toca sortir de festa aquesta nit, demà al matí tinc clar que vull dormir i no podré escriure. A la tarda aniré a classe i al vespre hauré d'agafar l'R3 cap a Ripoll, que des de Sants em durar a poc més d'un parell d'hores. Aprofitaré el trajecte i també dormiré. I ara que ho dic, no hi ha millor manera de retratar l'estrat estudiantil del nostre poble, que parlant de la nostra estimada R3, la línia de tren de Rodalies per excel·lència. Abans però, posem al mapa alguns santjoanins que estudien a fora.

On estudien els santjoanins?

Quan les àvies parlen dels seus néts diuen: "el meu ha marxat a fora a estudiar" i qui ho escolta pensa directament amb Barcelona. Però la realitat és que la capital no acull tots els joves del nostre poble que estudien fora. Els estudiants santjoanins estudiem a Barcelona però també a Terrassa, a Bellaterra, a Vic, a Girona, o fins i tot a Lleida. I és que en podríem estar parlant una bona estona d'aquest repartiment geogràfic de les universitats catalanes. Quina és la millor? Què en diuen els estudiants de cadascuna?

Les ciutats

Pel que fa a viure, en quina ciutat hi ha més qualitat de vida? La **Mireia Formatgé**, que estudia INEF a La Universitat de Girona (UdG), sobre la ciutat, diu que li agrada perquè és com una ciutat petita, quasi com un poble: "Pots anar en bici a tot arreu, com faig jo, i no has d'agafar ni bus ni metro ni tren." En **Xavier Roca**, que estudia Biologia a la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB), i viu a Barcelona, li rebutja l'argument i diu que a ell li agrada molt viure allà

D'esquerra a dreta: Carla Riera, Èlia Vallejos, Xavier Roca, Albert Marcé i Joan Saiz (de Sant Joan) i Sergi Santiago i Valentina Hernández (de Ripoll), a punt per agafar el tren un diumenge.

perquè és un canvi molt gran a fer-ho a un poble “M’agrada poder viure aquests dos ambients totalment diferents però que a la vegada m’agraden.” En **Pol Rovira**, estudia Física també a la UAB, però té un altre pla; ell viu a Sabadell, ja que el trajecte fins a la universitat és molt menor i “en un moment hi ets, no com des de Barcelona que pots trigar fins a tres quarts d’hora.” L’**Oriol Marcé**, que viu amb ell, parla de tranquil·litat: “Sabadell és una ciutat, però no té res a veure amb Barcelona, és molt més tranquil, i tens Barcelona a tocar per qualsevol cosa.” Un altre que estudia a la UdG, en el seu cas Biotecnologia, l’**Arnau Puigvert**, concreta i diu que “a Girona la qualitat de vida és molt major que en una ciutat gran i l’ambient universitari és millor.” I precisament amb això, entren en escena els estudiants de la Universitat de Vic (UVic), com la **Carla Garcia-Marrón**, que hi estudia Comunicació Audiovisual i que diu que l’ambient a la universitat és òptim: “de la UVic m’agrada que és molt familiar; els professors et coneixen! En una uni de Barcelona jo no seria la Carla, seria un número més.”

Però contrastem: i les coses dolentes? L’Arnau Puigvert torna a intervenir i sobre Girona ens diu que pel que fa a l’oci, “en ser una ciutat petita no ofereix activitats alternatives per a la gent que no ens agrada el mateix

que a la majoria”. Pel que fa a Barcelona, en canvi, l’**Èlia Vallejos**, que estudia Traducció i Interpretació a la UAB i que viu a la ciutat comtal, ha trobat un lloc perfecte per les seves activitats de lleure i comenta que “m’agrada tenir mil possibilitats, moltes coses per veure i per fer.” Siguem clars i fora metàfores: a Barcelona pots sortir de festa cada dia de la setmana. L’Èlia però, també reconeix la part negativa i diu que el bullici de Barcelona, a vegades l’acaba estressant i pel que fa a la seva universitat lamenta: “tenim un tracte menys proper amb els professors en ser tot tan gran, i això a vegades és un problema”.

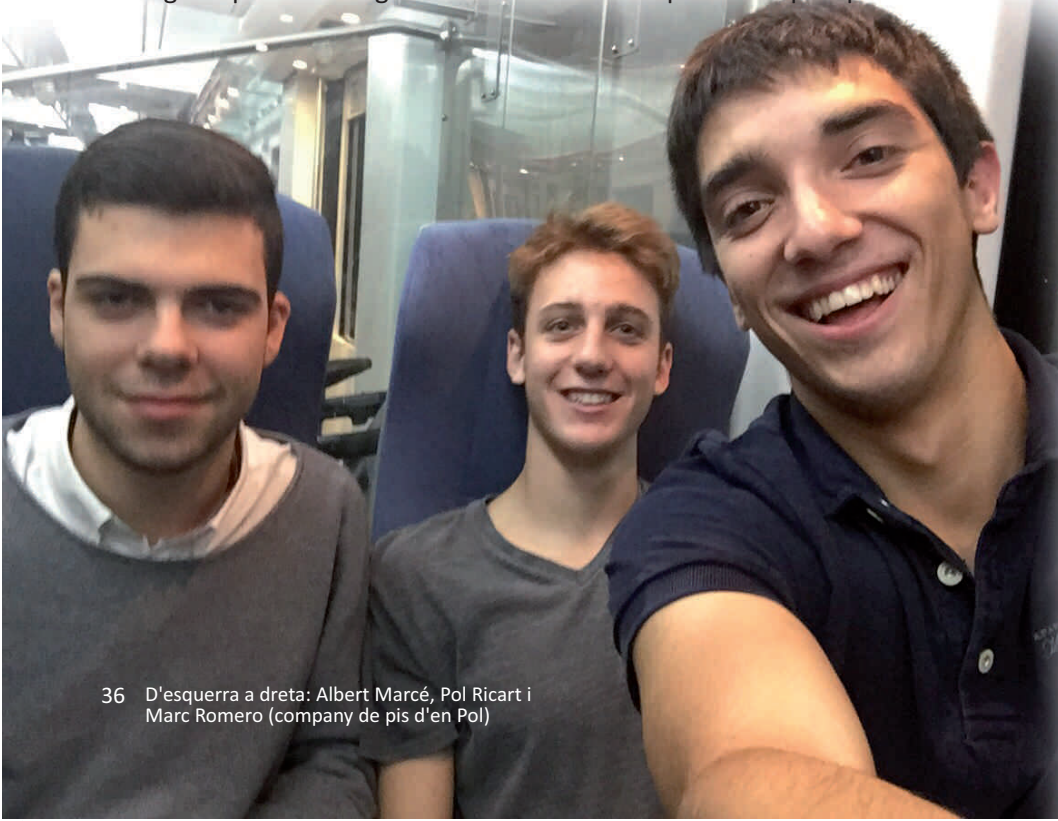
La convivència en un pis d’estudiants

Molts cops, estudiar fora suposa viure a fora i emancipar-te i “fer a la teva”, un fet que sens dubte també té les seves coses bones i dolentes. L’**Ander Borràs**, possiblement és dels santjoanins que més lluny s’ha hagut d’exiliar per estudiar. Estudia Inef a la Universitat de Lleida (UdL) i sobre la convivència diu que és una cosa difícil, que “s’ha d’organitzar bé la feina i qui fa cada cosa: qui cuina, qui neteja...”. En Xavier Roca pensa semblant i afirma que “no tot és tan perfecte com sembla; sempre hi ha els típics problemes per veure qui neteja, pels sorolls i altres coses que et vas trobant al dia a dia.” En Pol Rovira és molt menys catastrofista i en sap veure la part positiva i ho

descriu com “una experiència que tothom hauria de provar”, igual que la Carla Garcia-Marrón que diu que “viure sol et dóna una sensació de llibertat brutal” i que “és molt còmode si vius amb gent que coneixes”. Vivint amb algú, diuen que acabes descobrint com realment és aquella persona i el més elegant resulta que és el més guarro. L’Arnau Puigvert ho sap i no té por quan diu que “al final la confiança fa fàstic” i jura que té mil anècdotes escandaloses sobre la convivència en un pis d’estudiants. No les ha volgut fer públiques perquè, segons diu, les guarda “sota secret professional”.

El transport

Per últim, estudiar a fora també és sinònim de fer quilòmetres; d’aquí cap allà i d’allà cap aquí. Alguns, pocs, tenen la sort de tenir cotxe propi i poden moure’s amb més llibertat d’horaris. Tot i això, molts no som tan afortunats i hem d’anar en transport públic. Per exemple, la Mireia Formatgé va amb bus i diu: “com que hi ha molt pocs busos que passin per Sant Joan i que vagin a Girona, em porten fins a Olot i allà l’agafo”. A més de la poca freqüència de busos que hi ha cap a Girona, l’Arnau Puigvert hi suma una altra queixa: el preu. Diu: “per pujar i baixar intento no agafar massa l’autobús, ja que et claven 11€ per viatge, així que o baixo amb amics o amb gent que conec.” L’Ander Borràs, anar fins a Lleida reconeix que era un tema que li feia por. Ell mateix diu: “pensava: per pujar i baixar fliparàs”. Comenta que “el problema és que no hi ha tren directe; s’ha d’anar fins a Barcelona i fer transbord”, cosa que amb Renfe mai saps quant pots tardar. Al final però, ha tingut la sort de poder anar amb cotxe i tarda poc més de dues hores. Els que estudien a Vic, combinen el cotxe compartit i el tren. Un exemple n’és la Natàlia Moreno, que va i ve cada dia de Vic on hi estudia Educació Infantil, i combina els viatges amb el tren i amb cotxes compartits amb companys, però afirma: “prefereixo no haver d’agafar el tren, ja que tarda molt més.” La Carla Garcia-Marrón,

ha buscat un pis a Vic i opina una cosa semblant però no té tanta pietat: “els diumenges i els divendres intento sempre que em portin en cotxe. El tren és una merda, sempre hi ha retards i t’has d’esperar un munt”.

Experiència personal

I ara m’agradaria parlar dels que estudien a Barcelona, a Terrassa o a Bellaterra com jo, que faig Periodisme a la UAB. Bé, generalitzant, qui més qui menys, tots els estudiants de Sant Joan que ens trobem en aquesta situació, agafem el tren en algun moment de la setmana, concretament la línia 3 de Rodalies (l’R3). Dit d’una altra manera: si el pis d’estudiants és la nostra segona residència, l’R3 n’és la tercera.

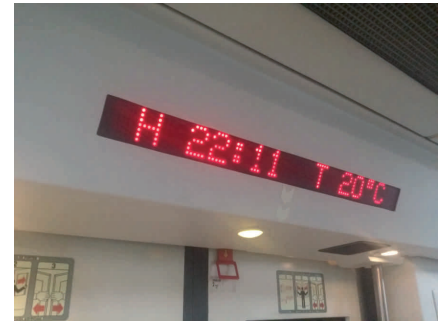
Tot comença el divendres, quan després de classe, ens afanyem a agafar-la per arribar a casa tan aviat com puguem. Bé, a Ripoll, que el tren és l’única cosa que ens falta a Sant Joan (com tenim el tema, senyor alcalde?). Els divendres gairebé sempre va a petar, de manera que o seus a terra o no seus. I a vegades, fins a Vic, ni això pots fer. Un cop a Ripoll, la tradició és trucar als papes perquè et vinguin a buscar amb un cop de cotxe. Normalment els pobres accedeixen a venir, perquè coi, porten tota la setmana sense veure’t! I normalment al cotxe sempre se t’hi acaba afegint algun tripulant santjoaní que t’has trobat al tren, i al final, el cotxe del papa acaba ple de maletes i d’estudiants al més pur estil pastera. Un cop a Sant Joan, passes un cap de setmana fugaç: gaudeixes un parell de nits del teu matalàs i diumenge al vespre, quan la mama t’ha omplert els tupper i t’ha rentat la roba bruta, ja tornes a tenir cita amb l’R3. Uix... l’R3... La línia de Rodalies més maltractada per la Generalitat! Quin privilegi! Els millors retards de tota Catalunya! En fi, jo sempre intento buscar la part bona a tot.

Descomptant retards, diumenge a les 20.09 h hi ha el darrer tren que passa per Ripoll amb direcció

Barcelona, i és per excel·lència el tren d’èxode dels estudiants del Ripollès. Vora les 20 h es crea un clima extraordinari de joves amb maletes i carmanyoles. Un ecosistema místic que barreja patetisme, per començar de nou la rutina, i nostàlgia, per abandonar una setmana més la teva vertadera casa.

En un dels molts viatges amb l’R3, mentre esperem el tren, que òbviament va tard, en Xavier Roca comenta: “La R3 penso que és una línia que està bé com a idea, però està mal executada.” Aquestes queixes s’accentuen quan el tren va tard. Tothom es posa nerviós. En Pol Rovira, afegeix: “la durada del trajecte és una vergonya. Jo de Sant Joan a Sabadell tardo pràcticament 3 hores, que és entre dues i tres vegades més del que tardaria amb cotxe”.

Un cop al tren, els vagons esdevenen una àgora romana; un lloc d’intercanvi d’idees, d’opinions, de reflexions i també (i sobretot) de *cotilleos*. De debò, al tren t’assabentes de tot, m’atreveria a dir que més que a la perruqueria o fins i tot més que pels grups de WhatsApp, que ja estan fets per a això. Fora conyes, per molt estudiós que siguis, és en aquest ateneu popular ferroviari on realment

L’últim tren del diumenge arriba tard, i a alguns encara els queda camí fins arribar al seu pis

s’estudia i s’aprèn, on realment et treus la carrera a la universitat de la vida, que és la important.

Arribes a Barcelona a les tantes, desfàs la maleta, poses els congelats ja mig descongelats al congelador i per fi et relaxes. Estàs cansat, perquè el tren cansa, de manera que és el dia de la setmana que més aviat vas a dormir. Apagues el llum, t’estires al llit i ja et torna aquella melangia dels diumenges tarda que als metecs us juro que se’ns accentua. És aleshores quan penses: em queden cinc dies llargs de classe per acabar la setmana, per estar més a prop del graduat, per estar més a prop de trobar feina del que vull, per estar més a prop de ser qui vull ser i també per estar més a prop de tornar a Sant Joan, però sobretot, sobretot, sobretot: per estar més a prop de tornar a pujar a l’R3.

D’esquerra a dreta: Èlia Vallejos, Laura Ramoneda i Martina Reche

Taller Sau, arquitectura santjoanina premiada

El primer premi dels Iconic Awards 2015 del German Design Council en la categoria de concepte urbà per *e(co)stratègia*, un projecte per unir la serra de Collserola de Barcelona amb la serralada de Marina i el riu Besòs, és l'últim dels guardons que ha obtingut Taller Sau SLP, la societat que lideren Lluís i Pol Jordà, pare i fill. En els darrers anys, aquest despatx santjoaní ha rebut diversos premis tant per obra construïda com per obtenir encàrrecs on han presentat les seves propostes. Els concursos han estat la seva manera d'assolir renom i de trampejar els anys més durs de la crisi econòmica mentre seguien fent direccions d'obra.

Els inicis

Lluís Jordà va acabar els estudis d'aparellador l'any 1977 i va començar a treballar mentre seguia estudiant arquitectura. Els seus inicis van ser en un petit despatx al carrer Ramon d'Urg, just al costat del camp de futbol, el qual va deixar l'any 1987 per traslladar-se al carrer Pere Rovira, on encara té el despatx actualment. Va començar de zero fent feines pels

paletes amb qui havia treballat els estius com a manobre i, de mica en mica, va anar creixent. Al 1987 va començar a treballar com a arquitecte municipal a Torelló i al mateix temps va encetar la col·laboració, que encara avui continua, de rehabilitació del complex de Núria amb Ferrocarrils de la Generalitat de Catalunya. En aquesta època, també va fer la revisió del pla parcial de les cases del Molí de Sant Joan, amb el projecte de les dues primeres, les quals el Col·legi d'Arquitectes de Girona va seleccionar com una de les obres significatives executades pels joves arquitectes gironins de la generació dels 90. De l'any 1990 al 2000 li encarreguen altres projectes de més envergadura i de fora de l'àmbit del Ripollès. L'any 2005 va decidir obrir un despatx a Barcelona amb l'objectiu de fer un salt endavant i de poder tenir gent jove a l'equip: "Volíem aprofitar l'empenta dels nous encàrrecs per incorporar a l'equip gent jove, amb noves il·lusions, que normalment acabaven els estudis i es quedaven a treballar a l'àrea metropolitana. Aquest va ser un pas

La Casa Migdia de Granollers reconeguda per buscar la màxima flexibilitat.

substantial per millorar en tots els aspectes els nostres projectes", explica.

Una nova societat

El seu fill Pol va començar a col·laborar amb ell els estius des que tenia 14 o 15 anys fent tasques de topografia i de delineant i els anys que estudiava arquitectura anava algunes tardes al despatx de Barcelona, però sempre amb poca continuïtat: "Hi estava involucrat i tenia consciència dels projectes que feien però només hi treia el cap", assegura en Pol. La seva incorporació definitiva a l'empresa va ser després d'una estada d'un any i mig a Berlín, quan només li faltava el projecte final de carrera i un cop el va acabar, pare i fill van decidir associar-se i fer una

empresa nova. Sempre s'havia dit Sau Taller d'Arquitectura però l'arribada d'en Pol va coincidir amb un canvi de normativa que obligava les societats professionals a ser Societats Limitades Professionals i davant del dubte d'adaptar els estatuts o crear una societat nova, en Lluís va decantar-se per aquesta última opció i constituir Taller Sau SLP. En Pol recorda que li va dir "jo no sóc el teu cap, sinó que vull que anem tots dos agafats de la mà" i explica que va ser "com un acte simbòlic de dir a partir d'ara anem junts".

La crisi econòmica

En Pol va passar a ser soci el 2010, en plena crisi econòmica, tot i que en Lluís confessa que no van notar-ne els efectes fins l'any 2011. "No ens havíem dedicat mai a fer grans promocions de pisos que és el que més va patir. Nosaltres teníem encàrrecs privats i d'administracions no relacionats directament amb el creixement immobiliari com una guarderia, un apart hotel rural, un edifici d'oficines, treballs urbanístics i d'urbanització, l'estació de Ribes enllaç... I vam anar fent però quan l'administració va tallar l'aixeta, llavors sí que ho vam notar", diu. Taller Sau, però, va aprofitar aquest context desfavorable per obrir una via de promoció: la dels concursos d'arquitectura i de seguida van arribar els reconeixements. "Sempre diem que va ser una mala passada però al mateix temps una sort perquè va ser una època que teníem molta feina de direccions d'obra, és a dir, que facturàvem i això ens permetia que amb la gent que teníem contractada poguéssim presentar-nos a concursos. Va ser l'època que al despatx ens hem dedicat més als concursos, cosa que ara no podem fer perquè no tenim ni temps ni recursos, i vam tenir la sort de guanyar-ne algun. Ens va sortir bé la jugada", assegura en Pol.

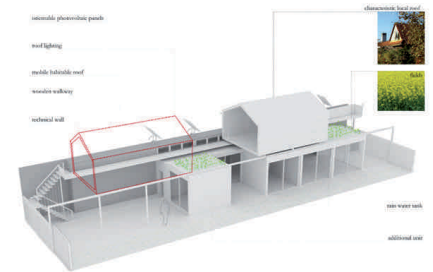
Premis i reconeixements

El primer reconeixement va ser una menció honorífica al concurs internacional Ortserweiterung

Kirchheim b. München per projectar el creixement urbanístic de la localitat de Kirchheim, al costat de Munic. Van fer una proposta de 1.200 habitatges autoconstruïbles adaptats al camp que gairebé no es veien, amb cobertes enjardinades i horts. En Pol explica que "a Alemanya hi ha una cosa que està molt bé que és que els concursos públics tenen una categoria que és per a estudis petits d'arquitectura i no necessites tenir un gran currículum per presentar-t'hi". En un altre concurs, Taller Sau també va quedar seleccionat per a una ampliació de l'escola d'arts i oficis de Kaufbeuren, una ciutat del nord de Munic. En la mateixa època van arribar a la final d'un concurs per relacionar una ciutat de Finlàndia amb un llac, també en un altre d'una biblioteca a Corea en què s'hi van presentar més de mil projectes. "No teníem feina però no podíem perdre la il·lusió de treballar. No pot ser que arribis al despatx i diguis i avui què fem?", recorda en Lluís. En Pol afegeix: "A més a més, els concursos van molt bé perquè és com fer gimnàstica. Fas arquitectura i no et quedes estancat amb la monotonia del dia a dia. Fer concursos et fa obrir i exercitar una mica les estratègies".

Les 16 portes de Barcelona

Un altre dels concursos al qual van decidir presentar-se és el de les 16 portes de Barcelona i aquest va ser, sens dubte, el que els va anar més bé. Era un concurs internacional que va convocar l'Ajuntament de Barcelona per obrir la ciutat a la muntanya. Es van establir 16 àrees i es demanaven projectes que connectessin aquestes zones amb la serra de Collserola. S'hi van presentar 3.500 propostes i d'aquestes, en una primera fase, en van quedar 112, entre les quals la de Taller Sau. A l'empresa santjoanina se li va adjudicar la porta 13 juntament amb 5 equips més. En Lluís assegura: "Érem l'Alcorcón de la Copa del Rei. Hi havia el Barça, el Madrid... i Sau. I una mica la sensació era que nosaltres hi teníem molt poc a fer. Per això, vam prendre la decisió de fer una proposta molt bèstia: ajuntar

El projecte sobre el creixement urbanístic de Kirchheim va rebre una menció honorífica a Munic.

la Serra de Collserola amb la Serralada de Marina i donar accés a baix al Besòs i que tot això fos un corredor biològic". Segons en Pol, és un punt que "per culpa de les autopistes i les carreteres deixa totalment separades les dues serralades i el què dèiem nosaltres és que calia fer un pont per recuperar la secció de la vall per sobre de les autopistes i connectar les dues muntanyes". La proposta va agradar i van guanyar el concurs.

Lluny de quedar-se amb la satisfacció del premi, però, en Lluís, en Pol i la resta de l'equip van decidir, en una segona fase, seguir treballant en la seva possible construcció i amb el valor afegit que es pogués fer sense tallar les infraestructures. "Vam anar aportant informació a l'ajuntament. Ens vam unir amb un equip d'arquitectes *estructuristes* de Barcelona i vam anar desenvolupant l'estructura", explica en Pol. Entremig d'aquest procés, l'ajuntament els va encarregar un parc de dues hectàrees a la mateixa zona, on hi ha un antic dipòsit d'aigües de Trinitat. Una

Interior del bungalow construït amb el Saw Low System.

intervenció que ells ja havien proposat en el projecte i de la qual estan a punt d'acabar les obres. També, a partir d'aquí, han fet un avantprojecte per fer tot un gran parc agrari just al final de la Carretera de les Aigües fins a connectar amb el dipòsit i, d'altra banda, comença a veure la llum una intervenció al voltant del riu Besòs. Fa uns mesos els va trucar el Consorci del Besòs que va veure el projecte i els va fer l'encàrrec d'elaborar un document per veure les fases i els costos de construir uns passos per a vianants per unir les dues lleres del riu. Ara n'estan executant l'avantprojecte de la primera fase. De mica en mica, doncs, la seva proposta comença a fer passos fermes i això els fa ser optimistes. "Pensem que acabarà sent una realitat perquè sí que és una obra de molta envergadura econòmica però tampoc res que no sigui assumible per un ajuntament com el de Barcelona. No tenim definit exactament quan acabarà costant però pot ser similar al què han costat els Encants. I, a més a més, hi ha interès per part dels ajuntaments de Barcelona, Sant Adrià, Santa Coloma i també el Consorci del Besòs", diu en Lluís.

La rellevància del projecte i el seu caràcter singular s'han tornat a posar en relleu recentment amb el premi Iconic del German Design Council en la categoria de concepte urbà. En Pol destaca que es tracta "d'una infraestructura verda i que actualment no n'hi ha al món d'aquestes característiques". Explica que s'han fet alguns passos per a animals en algunes autopistes dels Estats Units però no una infraestructura verda com la seva posada dins d'una ciutat com Barcelona. D'aquí l'interès que desperta. Ara, la idea de Taller Sau és fer aquesta primera fase i anar pas a pas. "Quan vam guanyar el concurs, algunes crítiques que vam tenir deien que era un projecte de molta envergadura i que no es podria fer. També per això hi hem seguit treballant, per reivindicar que

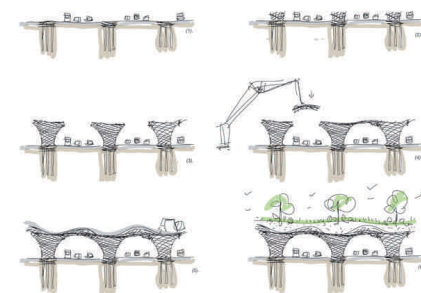
nosaltres no fem un dibuixet i ja està, sinó que intentem buscar-li la raó constructiva i que sigui econòmicament viable. Vam fer maquetes amb unes cadenes per veure els arcs de descàrrega i la forma que vam aconseguir és la geometria més òptima dels arcs de descàrrega", destaca. La complicació de la construcció és que preveien posar-hi 8 o 9 metres de terra a sobre, per poder-hi plantar arbres. Per això, segons en Pol, van optar per arcs en forma d'embut. "Són arcs catenaris, com els que feia Gaudí, perquè et permeten posar càrregues en funció de la quantitat de terra i veure quina és la forma que t'acaba agafant la cadena", afirma.

Altres projectes també premiats

Paral·lelament al gran projecte de les 16 portes, Taller Sau ha seguit recollint altres distincions. L'any passat, per exemple, va guanyar per obra construïda un premi COAM 2014 al millor edifici de la Comunitat de Madrid per una ITV que integra dins l'edifici industrial, on passen la inspecció els vehicles, un altre edifici destinat a les oficines, per tal que aquest últim tingui un requeriment climàtic menor. Precisament per això, el projecte també va ser nominat als premis NAN 2014 en l'apartat d'eficiència energètica. En aquests mateixos guardons, un altre projecte construït per ells, la Casa Migdia, també va ser seleccionada com a millor projecte de construcció residencial. Aquesta casa situada a Granollers busca la màxima flexibilitat: "És per a una parella amb poca capacitat econòmica i, per això, vam construir el mínim possible amb la idea de deixar possibilitat de fer altells, de manera que quan vagi evolucionant la seva economia familiar puguin anar augmentant la casa i les habitacions", detalla en Pol.

Sau Low System

Aquesta idea de fer una arquitectura flexible és una de les marques de la casa i ja fa 4 o 5 anys que hi treballen. "El concepte de projecte és el mateix de sempre però a l'hora d'anar-lo a executar es tracta de fer-ho amb

La proposta d'intervenció a la porta 13 de Collserola amb els arcs en forma d'embut com a element destacat.

elements preindustrialitzats. És a dir, que gairebé l'arquitectura passi a ser un muntatge", explica en Lluís. Aquesta idea, que han batejat com a Sau Low System, s'ha materialitzat en una casa a la Tour de Carol que estan a punt d'acabar. "Li anem passant els elements prefabricats al propietari i ell se'ls va muntant els caps de setmana. És una casa de 170 metres quadrats que acabarà costant 110.000 euros amb tot inclòs", diu. Malgrat la seva aposta per aquest tipus d'arquitectura, en Lluís reconeix que encara troben reticències: "Quan expliquem a la gent que el dia que

vulguin créixer podran treure la façana i portar-la més endarrere però que no caldrà aixafar-la sinó que només s'ha de desmuntar i col·locar-la en un altre lloc tenen dubtes de si serà molt de fireta. El 99% de mortals tenim la idea que l'arquitectura ha de ser una cosa que ha de durar 300 anys i que ha de ser una cosa molt sòlida, però després resulta que cada generació ho aixafem tot per tornar-ho a fer nou. A l'hora de prendre la decisió de fer aquest tipus de casa, però, costa molt”.

D'aquesta seva concepció de l'arquitectura en va néixer un altre projecte d'èxit de Taller Sau: un bungalow que és com una tenda de campanya i que pot ser fàcilment desmuntable per traslladar-lo en un altre lloc. Un cop el van tenir fet, el van donar a conèixer a la fira Girocàmping de Girona i un càmping de Vilanova i la Geltrú s'hi va interessar i ara el té en fase de proves. Aquest estiu la iniciativa va ser recollida en un reportatge del programa televisiu España Directo, perquè el càmping de Vilanova i la Geltrú és un dels millors d'Europa, i arran d'això també s'hi han mostrat interessats un càmping de Gavà i un altre de la Costa Brava.

En Lluís explica el Sau Low System així: “Jo sempre penso que una parella d'avui en dia ho té molt difícil per fer-se una casa i l'única manera és si disposa d'un terreny i li podem fer alguna cosa per 50.000 o 60.000 euros, amb la possibilitat que si al cap d'un temps necessita una altra habitació no haguem d'aixafar-ho tot i amb un petita inversió de 10.000 o 15.000 euros més ho puguem ampliar”. Segons en Pol, creuen en

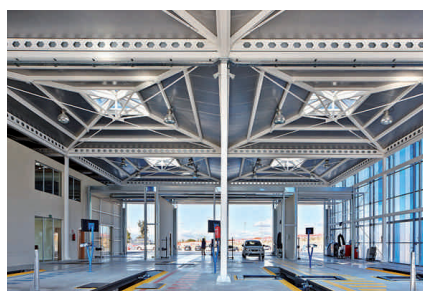
aquest sistema per diversos factors. D'una banda, per una qüestió de sostenibilitat “perquè construïm en sec i no hi ha-malbaratament material”. De l'altra, per la flexibilitat que requereix el ritme de vida actual i, per últim, també per un tema tèrmic. “La gent es pensa que una casa feta d'obra funciona tèrmicament molt millor que una casa feta amb elements preindustrialitzats quan és totalment mentida perquè com a molt són iguals ja que aquí es pot jugar amb diferents gruixos i qualitats d'aïllament molt superiors i al mateix temps és molt més fàcil controlar els ponts tèrmics. Tenim un programa de simulació que ens mostra que una casa d'aquestes característiques gairebé podria funcionar sense calefacció amb uns bons gruixos d'aïllant. És un producte acabat que et dona unes prestacions i aquí no hi ha marge d'error”, assegura. I afegeix: “Nosaltres no renunciem al fet arquitectònic. El projecte hi és igualment. La casa fa la seva funció de protecció però un cop tenim això intentem generar alguna cosa més, emocionar, com fan els restaurants, no n'hi ha prou en alimentar també s'ha de gaudir. Fem un sistema molt més simple, molt més eficient, més ràpid, més flexible, més sostenible... Que té unes característiques específiques per a la persona que la compra i que està adaptada a l'entorn on se la fa”.

El taller actual

Taller Sau compta a dia d'avui amb una oficina a Sant Joan, una altra a Barcelona i una tercera a Puigcerdà, aquesta última reactivada els últims anys a través d'un amic d'en Pol, en

Gerard Carreras. Són entre 7 i 8 persones en total, en funció de l'època de l'any perquè a Barcelona compten amb estudiants en pràctiques. “Som un despatx una mica peculiar perquè tenim molts metres quadrats de superfície per la gent que som i no funcionem independentment. Hi ha gent que es pensa que a Barcelona es fan els projectes de Barcelona, a Sant Joan els de Sant Joan i a Puigcerdà els d'allà i no és així. És un despatx deslocalitzat amb una sala a Sant Joan, una a Puigcerdà i una a Barcelona. Això implica que hi ha d'haver molta comunicació però funcionem molt bé. A Sant Joan tenim gent amb molta experiència en temes productius i a Barcelona la possibilitat de tenir idees de gent jove”, explica en Pol.

Actualment, estan treballant en cases unifamiliars, en planejaments, han fet una proposta a Núria per tancar el Cremallera amb un túnel minimitzant l'impacte i també estant fent un bloc d'habitatges a Barcelona, del qual en porten la direcció d'obra amb els seus criteris de flexibilitat i sostenibilitat. En Pol, amb l'energia i la il·lusió pròpies dels seus 30 anys, resumeix que la seva vocació és intentar que “les coses siguin senzilles i que funcionin però que, a més a més, emocionin”. I en Lluís, que se'l mira i se l'escolta amb atenció ens confessa que, de moment, seguirà sent el seu soci perquè no pensa en jubilar-se: “No tinc una aspiració d'arribar a una edat i dir plegaré. Segurament m'aniré apartant però com que no hi pateixo, no sé què faria si no fes això”.

L'ITV que va guanyar el premi COAM 2014 al millor edifici de la Comunitat de Madrid. En Lluís i en Pol van recollir el premi juntament amb en Josep Fajula.

Restauració de la façana del pòrtic de Sant Mateu del monestir de Sant Joan de les Abadesses

Les restauradores Judit Birosta i Patrícia Amat expliquen els processos i les fases de l'actuació.

El passat novembre van finalitzar les obres de conservació i restauració de la façana del pòrtic de Sant Mateu del monestir de Sant Joan de les Abadesses. Situada al transsepte meridional, és un dels accessos més utilitzats pels feligresos per entrar a l'església, i també és la façana de l'arxiu del monestir.

Originalment, aquest indret acollia el claustre de Sant Mateu fins que l'any 1620 es va enderrocar per construir l'edifici actual. L'immoble (que de forma inicial comptava de dues plantes) presenta una façana d'estil classicitzant amb columnes dòriques. Tot i que aquest conjunt ha estat intervingut en dues ocasions, es trobava en un estat de conservació molt dolent. En la segona gran

actuació duta a terme, a les primeres dècades del s. XX, Puig i Cadafalch va eliminar el cos superior. Ja als anys 90 es varen refer les cobertes per part dels tècnics de la Diputació de Girona.

Actualment el conjunt de la façana es trobava amb una conservació deficient provocada per la degradació progressiva del suport. La qualitat de la pedra, un gres argilós, sumat a les inclemències meteorològiques de la població havien provocat l'aixecament de la superfície dels carreus. Aquesta degradació coneguda com a desplaçament i escatació (segons quina sigui la seva mida) és la fracturació del suport més superficial en forma de plaques i/o escates. Aquestes plaques s'aixecaven i es desprenien del suport. Aquest fet bastant generalitzat a tota la façana s'accentua a les cornises dels balcons,

on s'havia perdut quasi la meitat del suport. Aquest es mostrava disgregat amb una fragmentació amb grans elements que podien caure, el que suposava un perill per als vianants i per la mateixa fisonomia de la façana.

En la mateixa línia s'hi trobaven les arcades més occidentals en les que la progressiva desagregació de la matriu havia originat la pèrdua de capitells i dovelles. La intervenció, per tant, va prioritzar la consolidació del suport i l'estabilització de tots els elements en perill de despenjament. Es fonamentà amb els criteris internacionals de mínima intervenció, sempre justificada, on només es realitzen aquelles accions necessàries per a la conservació del monument, i sempre respectant l'original gràcies a la utilització de productes semblants i compatibles als originals.

En una primera fase es va sanejar i netejar la façana, eliminant els materials inadequats i/o en mal estat, i netejant tant la pedra com els elements metàl·lics. Es van eliminar morters i altres materials obsolets presents a la façana (claus de ferro, restes de ferros d'antigues reixes),

així com la densa capa de brutícia i crosta negra que recobria bona part dels paraments i columnes de la part interna del pòrtic. També es van netejar les zones amb presència de biocolonització (líquens i molses), concentrada bàsicament a les zones inferiors en contacte amb el terra. Pel que fa als elements de ferro dels balcons i les reixes, es va eliminar l'òxid amb una neteja mecànica i posteriorment s'hi varen aplicar capes de protecció específiques per a metalls.

La segona fase va consistir en la consolidació del suport petri, mitjançant l'aplicació d'un producte consolidant que va donar cohesió a la pedra i que atura la progressiva degradació dels carreus i altres elements decoratius de la façana. Després de les fases de neteja i consolidació de la façana del pòrtic de Sant Mateu, es va iniciar la darrera fase de les obres de restauració: l'estabilització i reintegració del material petri.

Aquesta fase va consistir, per una banda, en la fixació dels fragments

de pedra que estaven en perill de caiguda o que es trobaven subjectats d'una forma dèbil, com podien ser plaques de grans dimensions que es trobaven parcialment despreses, fragments que s'han després en la fase de neteja, etc.

Per altra banda, les zones buides dels carreus així com fissures es varen omplir mitjançant la injecció d'un morter líquid que, un cop sec, farceix i dona rigidesa a la pedra. S'ha utilitzat en aquest cas una mescla de calç i putzolana (una sorra d'origen volcànic ja utilitzada pels romans, que dona rigidesa a la vegada que lleugeresa al morter). La fase de reintegració va consistir en l'aplicació de morter a les juntes de carreu faltants, així com en el segellat de fissures i obertures dels diferents elements que formen la façana. L'última acció ha estat aplicar una patina d'harmonització dels colors dels nous materials perquè no siguin identificables.

La intervenció, que ha estat possible gràcies a la col·laboració del Centre de Restauració de Béns Mobles de

Elements de les cornises dels balcons abans de la restauració

Part inferior d'un balcó abans de la neteja de la pedra

la Generalitat de Catalunya (CRBMC), la Diputació de Girona i per la mateixa parròquia del monestir, també ha permès iniciar la restauració de la làpida de l'abat Berenguer Arnau, que s'està duent a terme a les instal·lacions del CRBMC.

La làpida de l'abat Berenguer Arnau s'ha extret i s'està restaurant al CRBMC

Sri Lanka

Després de 24 hores d'haver aterrat a Sri Lanka, et penses que ja ho saps gairebé tot de l'illa: que condueixen per l'esquerra, que la segona llengua del país és l'anglès, que tots els escolars, excepte els musulmans, van uniformats "a l'anglesa", amb corbata inclosa, nens i nenes, i que el te és la beguda nacional. La colonització anglesa va deixar aquests records, i d'altres també.

Tots els colors del verd s'apleguen a l'illa que té forma de llàgrima i que anomenem avui Sri Lanka; fa uns quants anys, la coneixíem com a Ceilan. És un país que ha patit, recentment, una guerra civil que va acabar el 2009, i un terrible tsunami, el 26 de desembre de 2004, data prou recent perquè encara ens en recordem tots. Els dos fets van castigar molt l'illa, la guerra va afectar el nord, i encara avui es poden veure cases esfondrades per les bombes i ferides de metralladora als edificis. El tsunami va castigar, amb duresa, la costa est i el sud de l'illa i n'han quedat cementiris ran de mar i alguns monuments. La gent no vol parlar gens de cap dels dos episodis dramàtics, com si no hagués passat res. Evidentment, no és això, però nosaltres, els "occidentals", no n'hem de fer res perquè, segons ells, ens agrada molt furgar en les ferides, tafanejar, i molt poc ajudar. S'imposa el silenci, i no preguntis, perquè et responen amb un lacònic "no", una mirada trista i, immediatament, et diuen: "Veus aquella stupa, com n'és de blanca i radiant?" Són gent senzilla, extremament gentil, tranquil·la i amb una manera de veure i tastar la vida en la qual s'hi reflecteix la filosofia del budisme, respectuosa amb homes i animals. Siguin musulmans, cristians, budistes

o hinduistes, tothom sembla amarant d'aquesta religió que predica la no-violència i, en la qual, Buda és el rei.

Han agafat dels anglesos allò que els ha agradat o no han volgut canviar, i han oblidat el servilisme que el colonialisme va potenciar i exigir. És un gran poble on conviuen, de manera civilitzada, tàmlils –vinguts molts del sud de l'Índia- i cingalesos, musulmans, hinduistes, cristians i budistes. De pell fosca, ulls negres i vius, cabells d'atzabeja, sedosos i brillants. Gairebé el 80% de la població és budista. Però no tot són flors i violes. Vam anar a **Diyaluma Falls** on hi ha un salt d'aigua immens, llarg, prim, orgullós i superb, com tants que n'hi ha a l'illa. Doncs bé, feia tres mesos que dos joves enamorats, de 21 i 19 anys, s'hi havien llevat la vida. Un era cingalès, l'altre tàmil. Amor impossible perquè, especialment entre els tàmlils hinduistes, han importat de l'Índia el terrible sistema de castes.

Per salts d'aigua, els de **Ramboda**, tot anant del centre al sud. En un país de clima tropical, l'aigua surt per tot arreu. I el monsó visita el sud durant els mesos d'estiu (el nostre) i al nord i al centre, durant els mesos d'hivern. O sigui, hi vagis quan hi vagis, si fas un tomb per tota l'illa, en un lloc o altre, te'l trobaràs. Plou, fa xàfec, ara s'atura, ara engega, ara torna a parar, ara torna a arrencar. Hi ha dies que ho fa més, d'altres menys, i alguns dies ni tan sols treu el nas. Va a la seva, i prou. T'hi acostumes i aprens a conviure-hi.

Em va sorprendre i agradar el vestit de les dones cingaleses, un sari de colors lluents amb el qual s'embolcallen tot el cos i deixen al

descobert una part del tors, de sota el pit fins al melic. De fet, abans de l'entrada dels anglesos, les dones anaven amb els pits a l'aire, va ser el pudor anglès qui les va fer tapar-se. Els homes vesteixen una mena de faldilla llarga que els fa molt atractius, i es veu que és una peça molt còmoda. En les zones rurals, gairebé tothom va vestit així, a les ciutats més grans i turístiques, la moda occidental comparteix veïnatge amb la local. Hi veus de tot però, a la capital, Colombo, predomina, en els barris centrals, el vestit occidental. Un petit apunt: les dones musulmanes van com van, amb nicab negre, cobertes de dalt a baix, només se'ls veu els ulls i amb prou feines. Et sobta, i molt, veure-les al costat de la resta de dones, amb els seus vestits tan llampants, amb la cara descoberta i els cabells al vent.

Per què vaig anar a Sri Lanka? Per "culpa" d'un documental de la tele. Sí, la natura i els seus animals, recordo que em va fer saltar de la cadira i dir: "hi vull anar". Dit i fet. Aquesta illa situada al sud de l'Índia

em va enlluernar. Tant, que m'hi hauria quedat.

Vam aterrar a l'aeroport de Colombo i ens vam dirigir cap al nord, d'aquí a la costa nord-est, al centre, en zona de muntanyes amb boscos i selves tropicals, cap al sud i a la costa oest. Gairebé una volta sencera. No us explicaré la ruta perquè no acabariem mai. Però hi ha llocs dels quals mai m'oblidaré. **Sigiriya**, un impressionant jaciment arqueològic amb unes pintures al fresc que et fan tremolar d'emoció, situat dalt d'una roca, un Castellcir a l'engròs. És la joia de la corona monumental.

Buda hi és present, aquí i a tot arreu, s'aixopluga en jaciments molt antics i en construccions modernes. Si badalles arraconada en un lloc amagat, segur que Buda et contempla. I ho fa gairebé sempre rialler. Buda és un paio d'allò més trempat, però no el facis enxerinar, acosta-t'hi sempre descalç, amb els genolls tapats, mai sense mànigues, i sobretot, que no se t'acudeixi posarte d'esquena a ell. No li ensenyis mai els malucs o canviarà el somriure per un clatellot i, potser, fins i tot, per una excomunicació. Els guardes et vigilen, i si no ho fan ells, la mateixa gent. Això d'anar tant en compte amb la decència en el vestir em fa molta gràcia. Al temple rupestre de **Dowa**

Rock hi havia un fresc amb Buda assegut i envoltat de tres odalisques, que anaven amb una faldilla transparent i un mini sostenidor, que deixava endevinar uns pits rodonets i fermes, com tots els que pinten en aquest país.

Vaig viatjar al país amb uns amics, i vam llogar una furgoneta amb xofer, en Lalik, un encant d'home, cingalès i budista, i ens vam organitzar el viatge. Tothom d'acord amb la ruta, tothom respectuós amb els horaris, tothom fent seu allò de "viu i deixa viure". Anàvem junts en la furgoneta; després, cadascú campava com i on volia i amb qui volia. La convivència va ser un èxit total.

El Parc Natural de **Minneriya** va ser una altra descàrrega elèctrica de les que t'enlairen al cel. Cocodrils, búfals d'aigua, una gran quantitat d'aus, varans –aquests rèptils semblants a les iguanes però amb molta mala llet– te'ls trobes a tot arreu; daines, cérvols... i elefants. Ramats i ramats d'elefants que, al capvespre, sortien de la selva i s'adreçaven al llac a abeurar-se. Encara hi somnio. Tot allò que havia vist en el documental passava pel meu davant, em cremava la retina de joia i jo no m'ho podia creure. A l'illa hi ha molts parcs naturals, en tries alguns, però aquest és d'obligada parada. A la costa sud,

vam anar al més gran, al **Parc Yala**, on hi ha lleopards i tigres. Tot i que ens vam llevar a les 4 de la matinada, per ser al parc a l'albada i poder veure els felins, aquests no van sortir a fer-nos pam i pipa. Per als amants de les aus, Sri Lanka és un paradís.

Tothom diu que s'ha de viatjar en tren a Sri Lanka. Nosaltres el vam agafar a **Ella**, a l'interior del país, una zona muntanyosa, extraordinària per les seves plantacions de te, i vam baixar a **Novo Oyu**, en direcció a Colombo, la capital. Tres hores i mitja per fer 65 km, enmig de paisatges espectaculars de camps, boscos i selva. Els trens són lents per culpa de les infraestructures del país, però puntuals. Una altra herència anglesa.

També vam fer un *trekking* pel **Parc Nacional d'Horton Plains**. Reserva de la Biosfera de la Humanitat de la UNESCO, bosc tropical, salts d'aigua, cérvols, silenci, pluja, sol i aquell caminar sobre una geologia que, ben aviat, t'engoleix l'ànima.

Si Minneriya va ser el meu bateig de natura, **Kataragama** ho va ser en antropologia. En aquesta ciutat, situada al sud, s'hi celebra cada any, en la lluna plena de juliol-agost, un festival hinduista que s'han acabat fent seu, també, budistes i musulmans. Durant 15 dies, cada nit

Sigiriya

hi ha una desfilada de dansaires, músics, homes que vomiten i juguen amb foc, elefants vestits amb roba de luxe i, al final, un enorme elefant que porta a dalt un petit temple amb una imatge del déu Kataragama, que dona nom a la ciutat. Centenars de milers de pelegrins, arribats de tota l'illa, la majoria a peu, acampen al costat del riu i viuen, amb gran fervor, la nit de la lluna plena. Alguns s'automartiritzen, es claven punxes, ganxos a la panxa i es penjen d'un arbre, tot per, diuen, purificar-se i esdevenir més bona gent. El seguici s'acaba cada nit amb dues parades; en la primera, el déu Kataragama baixa a saludar la seva deessa-xicota, s'hi està 15 minuts i se'n torna al seu temple, segona i última parada. La darrera nit, el festeig s'allarga tota la nit i ja només es fa la primera parada. La litúrgia que envolta aquesta celebració em va impressionar molt. El silenci, la devoció, pintar-se el front amb una mena de talc beneït, les oracions dels fidels... Et quedes esbalaït i te'n vas d'allà tot pensant que, en el fons, la humanitat no deixa de ser una bona olla de grills.

Pocs turistes, escassos, en aquestes festes de Kataragama. Les més populars són les de la població de **Kandy**, més al nord, amb un dels millors jardins botànics del món, també herència dels colonitzadors.

Allà, durant la lluna plena del mes d'agost, treuen a passejar una dent de Buda que, en un santuari de Kandy, guarden tancada en una multitud de cofres. Visitar aquest santuari és com anar a Lourdes o, imagino, a La Meca. Els fidels, aquí, es multipliquen, i les escenes de mística gairebé sobrenatural es multipliquen. Aquestes festes són la meca del turisme internacional a Sri Lanka. Si mai hi aneu, trieu Kataragama, molt més genuí i autèntic.

I, si fumeu, emporteu-vos tabac, perquè gairebé ningú fuma allà; si més no, el preu del tabac és del tot prohibitiu, i no penseu que trobareu cerveses o vi a tot arreu. En llocs i hotels més turístics, sí, però si es viatja per l'interior, es pot passar dies sense tastar una gota d'alcohol. I és car, pots dinar o sopar en un dels seus restaurants, per 1 €. Si hi hagués cervesa, et costaria 3 € l'ampolla. En les ciutats, l'alcohol es ven en botigues especialitzades on només hi poden entrar els homes. És un país on no acostuma a haver-hi incidents, es pot viatjar molt bé pel teu compte, hi ha transport públic o, si més no, els famosos *tuk tuk*, que són com sidecars.

Un dels paisatges agrícoles més bells que he vist mai el vaig trobar a la

zona de muntanyes. Les plantacions de te, que encobreixen treball esclavitzat per als nadius, són un espectacle impressionant; s'hi ha d'anar.

Buda al temple d'Avukana

Llac al nord de país

Parc Nacional de Minneriya, paradís dels elefants

Recuperat un pou del Palau de l'Abadia que podria haver estat construït a principis del segle XIII

L'Ajuntament de Sant Joan de les Abadesses ha recuperat un antic pou soterrat a la plaça Abadessa Emma, situat a tres metres de la porta tapiada del Palau de l'Abadia, a la dreta de l'actual accés a l'edifici. El pou va ser descobert el 8 de juny de l'any 1921, tal com detallen els diaris de la família santjoanina Blanxart. En aquell moment i de forma inicial va ser protegit amb unes làmines de pedra però va tornar a ser tapat totalment per evitar que s'hi llencés brossa. Les feines d'extracció de runa del pou han deixat a la vista un dipòsit d'aigua revestit de pedra ben treballada, que ha estat recuperat i protegit. Per construir l'exterior del pou s'ha pres

com a referència el que hi ha al claustre del monestir de Sant Daniel (Girona).

La construcció, tot i que encara no s'ha pogut confirmar, podria tractar-se d'una obra del segle XIII ordenada per l'abat Pere de Soler (que va governar el monestir de Sant Joan entre els anys 1203 i 1217), ja que data d'aquesta època l'única referència a un pou d'aquestes condicions que s'ha trobat fins ara a l'Arxiu del Monestir. Concretament, al necrologi de Pere de Soler hi ha un fragment que explica que "va fer el pou i el rentamans del menjador, el sostre del dormitori i la cambra de l'abat...".

És precisament Pere de Soler qui va donar forma a les dependències del monestir ja existents on ell mateix residia; però va ser un altre abat, Arnau de Vilalba, qui més d'un segle més tard va ennobrir el casal amb elements d'estil gòtic i la construcció del petit claustre que comunicava les diferents estances del Palau. Amb la desamortització de Mendizábal (1835) l'edifici va passar a ser propietat de l'Estat, i més tard de l'Ajuntament.

La restauració del Palau va acabar l'any 2010 i a l'abril de l'any 2013 es va declarar Bé Cultural d'Interès Nacional.

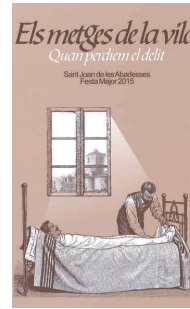

Jordi Rubió Coromina
L'ÈXODE CATALÀ DE 1936 A TRAVÉS DELS PIRINEUS
 Ed. GREGAL, 2015
 326 pp.

Aquest llibre és una síntesi molt àmplia de la tesi doctoral elaborada pel seu autor, llegida el 2011. El fracàs a Catalunya del cop d'estat del 36 i la repressió posterior a la rereguarda amb assassinats de religiosos i gent vinculada a la dreta, va portar a una part de la població a buscar les rutes de l'exili, juntament amb joves que eren mobilitzats i que no es volien incorporar a l'exèrcit republicà. El llibre aporta molta quantitat de dades sobre les rutes i el perfil i destí dels exiliats, com correspon a una tesi, però resulta interessant i és de lectura amena.

Als santjoanins ens pot interessar especialment l'apartat que analitza la tornada d'aquests exiliats i com s'integren en les noves estructures franquistes locals. Hi ha unes pàgines dedicades a Sant Joan de les Abadesses, ja que es dona la circumstància que l'Arxiu Municipal és dels pocs que ha conservat pràcticament íntegra la documentació de la delegació local del partit únic, és a dir, de FET-JONS, que agrupava falangistes i tradicionalistes. S'hi analitza estadísticament el perfil sociològic dels militants. Resulta interessant ja que aquest és un tema encara poc estudiat i que fins fa poc es podia etiquetar com de tabú. Alhora, és exponent de la importància de tenir els arxius locals en condicions i consultables públicament. M. M.

M. Rosa Fraxanet
ELS METGES DE LA VILA. QUAN PERDIEM EL DELIT
 Ajuntament, 2015
 34 pp.

Els monogràfics de Festa Major són ja pràcticament una tradició més de la festa santjoanina. El de 2015 ha estat redactat per M. Rosa Fraxanet i s'ocupa de la figura del metge de poble. Molt ben documentat però mantenint un to divulgatiu, acolorit amb diverses anècdotes, ens introdueix a aquesta figura que, en la seva concepció tradicional, ja es pot donar per desapareguda. L'autora ens dona una pinzellada històrica de metges santjoanins de segles passats i de causes de mort dels vilatans, però se centra més especialment en diversos metges que des de finals del segle XIX han deixat la seva petja professional, però també d'implicació ciutadana, a Sant Joan; entre altres els Comamala, els doctors Antem, Capell, Franch, Monells, Casademunt, Granja...

El metge de poble era un ofici vocacional i que demanava moltes hores de dedicació i de visites domiciliàries, a vegades fins a altes hores de la nit. El metge era una de les figures rellevants de qualsevol poble i l'estudi de M. Rosa Fraxanet els fa un just reconeixement. L'opuscle conté abundant material gràfic, amb un disseny acurat de Jordi Canelles, com ja fa molts anys ens té acostumats en els monogràfics. M.M.

Montserrat Picola
Senzillament una dona
 Autoeditat, 2015

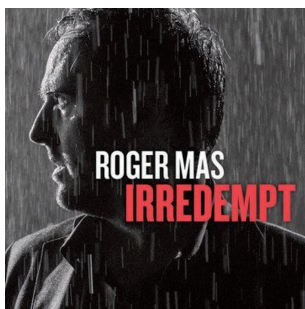
La filla del poeta santjoaní Josep Picola ha editat un llibre que recull una sèrie de poemes originals i imatges de pintures a l'oli i aquarel·les que ha fet la mateixa autora inspirada pels seus propis textos. Si bé la família del poeta sempre ha treballat pel record i la reivindicació del pare, en aquest cas Montserrat Picola s'ha centrat en les dones i en el pas del temps a través de la seva experiència vital. Els poemes, les pintures, les aquarel·les i el llibre, editat en un format original que s'obre com un ventall, han estat presentats i exposats a Roda de Ter, Vic i Ripoll, i s'han pogut visitar a Sant Joan de les Abadesses fins al 13 de desembre, al Palau de l'Abadia. J. G.

Diversos autors
1r i 2n Certamen de Cartes d'Amor de Sant Joan de les Abadesses
 Autoeditat, 2015

Quan el santjoaní Jose Alguacil, a més de rebre cartes d'amor, col·leccionava elogis gràcies a la seva iniciativa per recuperar l'escriptura de puny i lletra, va rebre una fiblada llegint una columna de Quim Monzó a La Vanguardia. L'autor assenyalava la incongruència de publicar un llibre digital amb missives escrites a mà. Això va motivar que Alguacil recuperés la idea de recollir en un llibre de paper les cartes, projecte que havia descartat per manca de recursos. Una campanya en una plataforma de micromecenatge ha fet possible, finalment, editar el llibre amb una selecció de les millors cartes rebudes al Cafè de l'Abadia en les dues edicions que s'han fet del concurs. Té un pròleg triple amb textos del cantant Alguer Miquel, l'aventurer i emprenedor Albert Bosch i de l'escriptor i periodista Vicenç Villatoro, i conté les imatges de 27 cartes i també les transcripcions. Alguacil diu als agraïments del llibre que el que surt del cor només pot tornar al cor, i per això destinarà els beneficis de les vendes a ElRipollès.cor i a l'Oncolliga Girona. J. G.

**Roger Mas
Irredempt
Satélite K, 2015**

Roger Mas és un artista especial, que de mica en mica ha anat guanyant el reconeixement de crítica i públic. Ara, després d'una aclamada col·laboració amb la Cobla Sant Jordi, presenta un nou disc amb un tarannà molt diferent. Mas ha volgut tornar a les arrels de cantautor pur, aquell espècimen que està en vies d'extinció: l'artista sol davant el públic, només amb la guitarra per companyia. Volgudament ha intentat que el disc sigui el més semblant a un recital en directe, sense pràcticament artificis de postproducció. Per als santjoanins, aquest treball té una connexió especial, i és que entre els temes que conté hi ha la cançó "Lo comte Arnau", amb lletra de Verdaguer. Aquest fou un encàrrec per al Cicle de Representacions del Mite del Comte Arnau de l'any 2012, invitació que el cantant acceptà amb gust i que estrenà, doncs, a Sant Joan. Per la resta, un disc excel·lent on podem gaudir de petites perles com "Ella té un cel als ulls". M.M.

**Cobla Ciutat de Girona
Amor a la terra. Sardanes de
M. Teresa Monclús
Edició particular, 2015**

Tercer disc que, a mena d'antologia, recull el repertori sardanista de Maria Teresa Monclús, una compositora tan vinculada amb Sant Joan. En aquesta ocasió, la cobla Ciutat de Girona ha enregistrat dotze sardanes, que corresponen a les darreres sardanes de la compositora, en especial de 2011 a 2014 tot i que n'hi ha una d'anterior. Pràcticament totes les sardanes són dedicades a esdeveniments, persones o indrets sardanistes, molts dels quals de la nostra comarca. Destaquem "La sardana del rector", que va compondre inspirant-se en la bonica tradició santjoanina de la Festa Major. El disc fou presentat en un concert al Teatre Centre el passat 11 d'abril. M.M.

**S'fumatto
S'fumatto
Maqueta auto editada amb
temes originals, 2015**

S'fumatto és un projecte musical nascut al Ripollès i entre els seus membres hi trobem els santjoanins Nabil El Hajji (baix) i Guillem Planagumà (bateria). S'autodefineixen com a "grup de fusió heterogènia i eclèctica" i la veritat és que, en només quatre temes, hi trobarem rock, ska, reggae, fusió i alguna excursió puntual al hip hop. Una proposta que continuarà alimentant el foc mestís fet al nostre país que va néixer amb la rumba catalana i que s'ha barrejat amb la música d'arrel llatina i afrocubana i dels estils urbans europeus, terreny en què ha triomfat Txarango. Les coincidències amb aquest grup no s'acaben aquí: han heretat el seu local d'assaig a Ripoll i han gravat la maqueta a la Coctelera Studio, l'estudi del seu tècnic Eudald Gili, i del saxo Ivan López, que també col·labora amb l'instrument en un dels seus temes.

<http://sfumatto.bandcamp.com/> J. G.

**The Rusties Blues Band
INdependent blues /
disCOVERing the blues
Autoeditat, 2015**

El tècnic municipal santjoaní Miquel Grifell contrasta les cançons animades i tradicionals dels Randellaires amb la música que tradicionalment ha expressat millor el dolor i la tristesa, el blues. Ho fa amb el grup The Rusties Blues Band, que acaben de treure el seu primer treball. Es tracta d'un disc doble on trobarem setze cançons, la meitat de les quals són temes originals. És blues, però el seu estil és poc classificable i ells anomenen la seva proposta com a "blues per profans", així que també pot agradar a aquells que prefereixen el rock o el soul. No beuen tant de l'aigua del Mississipi, sinó del llac Michigan i el so Chicago, així que s'inspiren en autors més moderns: Robben Ford, John Mayer, Keb Mo, BB King, Albert Collins o Steve Ray Vaughan. Varen presentar el disc a Olot a finals de novembre, a Ripoll aquest desembre, i ho faran al nostre poble a la primavera. J. G.

Els presidents de la Generalitat en la història de Sant Joan de les Abadesses, i els militars de la nostra vila presents durant el setge de Barcelona l'11 de setembre de 1714

Tots tenim i fem una història pròpia i personal. Tots compartim i tenim una història comuna i col·lectiva. És en aquesta història comuna que hi ha persones que sobresurten, i que marquen amb la seva vida humana la petita història de Sant Joan de les Abadesses i de Catalunya.

Hi ha hagut personatges fonamentats en el passat, amb arrels profundes i concretes, que incideixen, amb la seva memòria, en el nostre present i, per què no, també en el nostre futur com a país lliure i sobirà.

El primer president relacionat amb Sant Joan és **l'abat Bernat Guillem de Samassó**. En el trienni 1452-1455 va ser el 25è president de la Generalitat de Catalunya. Originari de la noble família dels Samassó de Banyoles, era canonge prebòsit de Sant Joan el 6 de maig del 1410. Posteriorment, fou prior de la Seu de Tarragona i abat de Sant Pere d'Àger, càrrec que permutà per la seva canònica de Sant Joan, on morí el 3 de juliol del 1456. La seva làpida

sepulcral la trobem en la porta de Sant Mateu del nostre monestir.

El segon és el canonge sagristà de Sant Joan, **Pere Joan Llobera**, 34è president de la Generalitat de Catalunya. La seva presidència és realment curta, entre el 26 de novembre de 1478 i el juliol de 1479, en substitució de l'abat de Poblet fra Miquel Delgado, mort abans d'acabar el seu mandat. Segurament, era fill de Sant Joan. Desconeixem per ara el dia de la seva mort, però segurament és soterrat en l'ossera comuna del monestir... Esperem que un dia un carrer de Sant Joan porti el seu nom!

El tercer era dom **Joan de Peralta**, monjo benedictí, fill de la noblesa catalana, dels senyors del Castellet del Penedès. Fou abat de Santa Maria de Montserrat el 1483, càrrec que exercí fins al 1493, quan va ser nomenat bisbe de Vic i abat comendatari de Sant Joan. 38è president de la Generalitat de Catalunya, en el trienni 1491-1494. Féu obrar el rellotge del monestir i

inicià la construcció del cor canonical conservat en part al museu del monestir. Morí en la seva seu episcopal de Vic el 1505.

El quart i últim és el diputat eclesiàstic i bisbe de Tortosa **Alfons d'Aragó**. 41è president de la Generalitat de Catalunya, en el trienni 1500-1503. Fill natural del comte de Ribagorça, Alfons d'Aragó. Fou arquebisbe de Tarragona i abat comendatari de Sant Joan, de 1500a 1514. Absent quasi sempre de la canònica, exercí el seu govern a través dels procuradors Joan Carrera i Francesc de Pinós. Morí a Tarragona el 26 d'agost del 1514.

Militars de la nostra vila de Sant Joan presents en el setge de Barcelona l'11 de setembre de 1714.

Josep d'Aspre i Folcrà. Canonge de Sant Joan i d'Urgell. Diputat eclesiàstic de la Generalitat i ardiaca de les Valls d'Andorra. Destituït dels seus càrrecs per austriacista, fou desterrat a Roma, i morí a l'exili a la ciutat d'Avinyó.

Làpida de Bernat Guillem de Samassó, situada al pòrtic de Sant Mateu

L'escut de la casa Aspre

El seu germanastre, el general **Francesc d'Asprer i Talric**. Nat a Sant Joan el 4 de juny del 1651. Primer comte de Fogonella. Casat amb Francesca d'Arenyes i Juncar. Fou diputat militar de la Generalitat i governador de Tarragona. Després de la retirada, per motius de salut, del coronel Cordelles, el **general de batalla Asprer** fou posat al front del segon regiment d'infanteria de Barcelona, el 29 de juliol del 1713, però, en poc més d'una setmana, el 7 d'agost, caigué abatut durant la protecció dels primers baluards defensius de la ciutat. És el primer militar d'alta graduació mort en el setge de Barcelona. Probablement, és enterrat al fossar de les Moreres.

El gran dels seus dos fills, **Francesc d'Asprer i Arenyes**, nascut el 1686, fou oficial d'Estat Major dels Reals Exèrcits Austríacs. Morí el 1713 perquè una bala de canó impactà en la tenda de campanya del general Stanoyk, a qui ell servia com a oficial de camp. Probablement és enterrat al fossar de les Moreres, on "no s'hi enterra cap traïdor; fins perdent nostres banderes serà l'urna de l'honor" (Frederic Soler, Pitarra).

I el seu germà, **Josep d'Asprer i Arenyes**, nascut a Sant Joan el 1689. Casat amb Maria Antònia de Miquel i Batlle. Capità de la Coronela, manà el Regiment de Fadrins Sastres de Barcelona, defensà l'11 de setembre el baluard de Jonqueres. Salvà, amb el seus fusellers, d'una mort segura el conseller en cap de la ciutat de Barcelona, **Rafael de Casanova**, ferit greument per una bala a la cama tot enarborant la bandera de Santa Eulàlia. El conseller en cap no va ser empresonat pels vencedors, sinó que sanà de les ferides i, finalment, el rei Felip V el perdonà totalment el 1719. Tornà a exercir d'advocat. Morí amb més de vuitanta anys a la vila de Sant Boi de Llobregat el 1737. Després de la rendició i capitulació de Barcelona, el nostre capità santjoaní, **Josep d'Asprer i Arenyes**, fou exiliat i deportat, sense pietat, amb tota la seva família a Viena, Àustria.

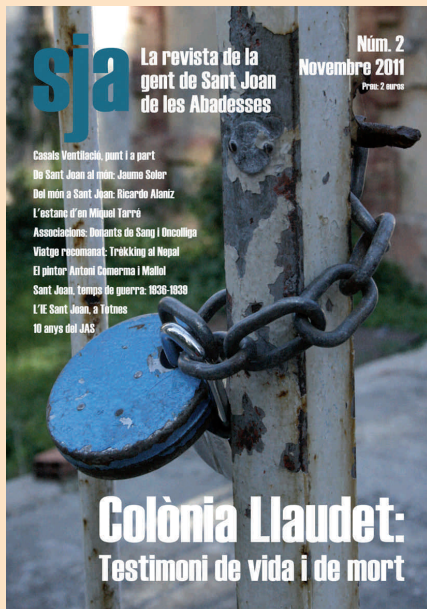
El portal de la casa dels Asprer

Permeteu-me, per acabar, fer un petit apèndix en aquest parlament, per esmentar els nostres compatriotes, els capitans **Josep i Esteve Ferrer**, germans de sang. Caps del terç de voluntaris de Sant Joan de les Abadesses, milícies que formaven part dels fusellers de muntanya, normalment coneguts com a "Miquelets de Catalunya". Amb el penó blau i blanc dels nostres patrons, Sant Joan Baptista i Evangelista, eren molt actius en la defensa rural de Barcelona. El seu lema era: "**Viurem lliures o morirem**". Protegiren amb els seus mosquets el sector del massís de Sant Jeroni de la Vall d'Hebron (un

antic monestir de monjos Jerònims, avui totalment destruït, a Collserola). Esperem que un dia els nostres historiadors locals col·loquin en el seu lloc la crònica d'aquests herois santjoanins.

Aquí, al claustre del monestir, en el lloc del memorial de **mossèn Josep Esteve**, repetim les seves paraules: "**Semper Fidelis**"... *Sempre*, escrit, i amb la senyera quadribarrada, pintada.

Abadia de Montserrat,
11 de setembre de 2015

En la desena revista SJA, a més de fer un rediseny visual de les pàgines, hem volgut recordar la resta de portades que hem aconseguit publicar gràcies a l'acceptació que ha tingut aquest projecte. L'interès dels nostres lectors és una motivació per continuar explicant-vos històries del nostre poble. **Moltes gràcies a tots.**